

Jarkko Lahtinen

Selvitys kotihoidontuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisistä ja niiden maksatusperusteista sekä palvelusetelistä 2026

© Suomen Kuntaliitto ry
ISBN XXXXXXXX
Helsinki 2026

Kuntaliitto
Toinen linja 14
PL 200, 00101 Helsinki
Puhelin 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Sisältö

1	Kyselyn tausta ja toteutus	4
1.1	Kyselyn rajaus.....	4
1.2	Kyselyyn vuonna 2026 vastanneet kunnat.....	4
2	Kotihoidon tuen kuntalisä	7
2.1	Kotihoidon tuen kuntalisän maksatus	9
2.2	Kotihoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään	10
2.3	Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus	14
3	Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	16
3.1	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatus	18
3.2	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään	19
3.3	Yksityisen hoidon tuki hoitomuodoittain.....	20
3.3.1	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa	21
3.3.2	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa	21
3.3.3	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa	22
3.3.4	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kotiin palkatun hoitajan kohdalla	22
3.4	Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä	23
3.5	Lapsen tukeminen ja yksityisen hoidon tuki	25
4	Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö kunnissa	27
4.1	Tasasuuruinen vai tulosisonnainen palveluseteli.....	28
4.2	Palvelusetelin arvo euroa/kuukausi.....	30
4.3	Palvelusetelin sääntökirja	32
4.4	Palvelusetelitoiminnan piirissä olevat lapset	37
4.5	Palvelun piiriin hyväksytyt toimijat.....	38
4.6	Palvelusetelin käytön vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään	39
4.7	Lapsen tukeminen ja palveluseteli	41
4.7.1	Palvelusetelin lisäkertoimet lapsen tuen osalta.....	42
5	Yksityisen toiminnan osuus kunnan varhaiskasvatuksesta	45
6	Kyselyn keskeiset tulokset	47
6.1	Vertailutietoa vuodesta 2008 alkaen	47
6.2	Vuoden 2026 kyselyn keskeiset tulokset.....	49
7	Johtopäätökset	52
7.1	Lakimuutosten mahdolliset vaikutukset	52
7.2	Vaikutukset vanhempien valintoihin ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen	53
7.3	Yksityisen hoidon tuki vai palveluseteli.....	55
7.4	Tuen kustannusvaikutukset	56
Liite 1:	58
Liite 2: Kyselylomake	66

1 Kyselyn tausta ja toteutus

Kuntaliitto selvitti huhti-toukokuussa 2026 Manner-Suomen kunnille suunnatulla kyselyllään varhaiskasvatuksen tilaa kunnissa. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Edellinen kysely toteutettiin maaliskuussa 2024.

Kyselyllä kartoitettiin kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiä ja perusteita niiden maksamiseen sekä palvelusetelin käyttöä varhaiskasvatuksessa. Lisäksi kyselyllä kartoitettiin kuntien varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen periaatteita ja asiakasmaksulakimuutoksen vaikutuksia maksutuottoihin.

Tämä raportti käsittelee varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisiä, yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä palvelusetelin arvoa ja käyttöä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen osalta julkaistaan erillinen selvitys.

1.1 Kyselyn rajaus

Varhaiskasvatusta koskevalla kyselyllä tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten perheille tarjottavia varhaiskasvatuksen, lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen hallinnon, palvelujen ja tukijärjestelmien kokonaisuutta.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätelee varhaiskasvatustililaki (540/2018) ja lasten kotihoidon sekä yksityisen hoidon tukea säätelee laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996). Palvelusetelin osalta sovelletaan 1.1.2026 alkaen lakia varhaiskasvatuksen palvelusetelistä (1048/2025).

1.2 Kyselyyn vuonna 2026 vastanneet kunnat

Kuntaliiton kysely varhaiskasvatuksesta tehtiin sähköisenä Webropol-kyselynä huhti-toukokuussa 2026. Kysely oli auki 17. toukokuuta saakka. Kysely lähetettiin kuntien kirjaamoihin ja siihen vastasivat kunnissa varhaiskasvatuksesta vastaavat johtavat viranhaltijat. **Kyselyyn vastasi 75 prosenttia (219 kuntaa) Manner-Suomen kunnista.** Manner-Suomessa oli kyselyn toteutushetkellä 292 kuntaa. Kyselyyn vastasi hieman vähäisempi määrä kuntia kuin aiempiin kyselyihin.

Vuonna 2024 Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 85,7 prosenttia (251 kuntaa) ja syksyllä 2022 kyselyyn vastasi samoin 251 kuntaa.

Tämä raportti käsittelee varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisiä, yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä palvelusetelin käyttöä varhaiskasvatuksessa.

Vastaukset esitetään pääsääntöisesti suhteessa kysymyksiin vastanneiden määrään (% vastanneista). Vertailussa aikaisempiin tuloksiin tulee huomioida, että kuntien määrä on voinut muuttua kuntien yhdistyessä ja kyselyyn vastanneiden kuntien määrä on laskenut. Lisäksi on huomioitava, että vastaajajoukko eri kyselyissä ja kysymyksissä vaihtelee.

Taulukko 1. Vastaajat eri kuntakokoluokissa (n=219).

Kuntakoko	Vastanneet (lkm)	Vastanneet Manner-Suomen kunnista (%)
Yli 100 000 as.	7	77,8
50 000–100 000 as.	10	83,3
20 000–50 000 as.	26	78,8
10 000–20 000 as.	26	63,4
5 000–10 000 as.	54	80,6
Alle 5 000 as.	96	73,8
Yhteensä	219	75,0

Kyselyyn vastattiin melko kattavasti lähes kaikista kuntakokoluokista. Yli 100 000 asukkaan kunnista vastaamatta jätti yhteensä kaksi kuntaa. Kokonaisuutena 73 Manner-Suomen kuntaa jätti vastaamatta. Suhteellisesti eniten vastaajia oli myös 50 000–100 000 asukkaan kunnista, vastaamatta jätti kaksi kuntaa. Suhteellisesti vähiten vastattiin 10 000–20 000 asukkaan kunnista. Lukumääräisesti eniten jätettiin vastaamatta pienien, alle 5000 asukkaan kuntien osalta. Niistä 33 kuntaa ei vastannut kyselyyn, vuonna 2024 kyselyssä vastaamatta jätti 22 alle 5000 asukkaan kuntaa. Kokonaisuutena kyselyyn vastaajajoukkoa voidaan pitää tästä huolimatta erittäin kattavana. Maakuntatasoisesti katsoen vastaajajoukko on kattava. Lähes kaikki kunnat vastasivat kyselyyn seitsemän maakunnan osalta (yli 80 prosenttia kunnista). Kanta-Hämeestä, Pohjois-Savosta, Varsinais-Suomesta ja Keski-Suomesta suhteellisesti muita alueita vähemmän vastauksia, alle 70 prosenttia alueen kunnista vastasi kyselyyn.

Taulukko 2. Vastaajakunnat maakunnittain (n=219).

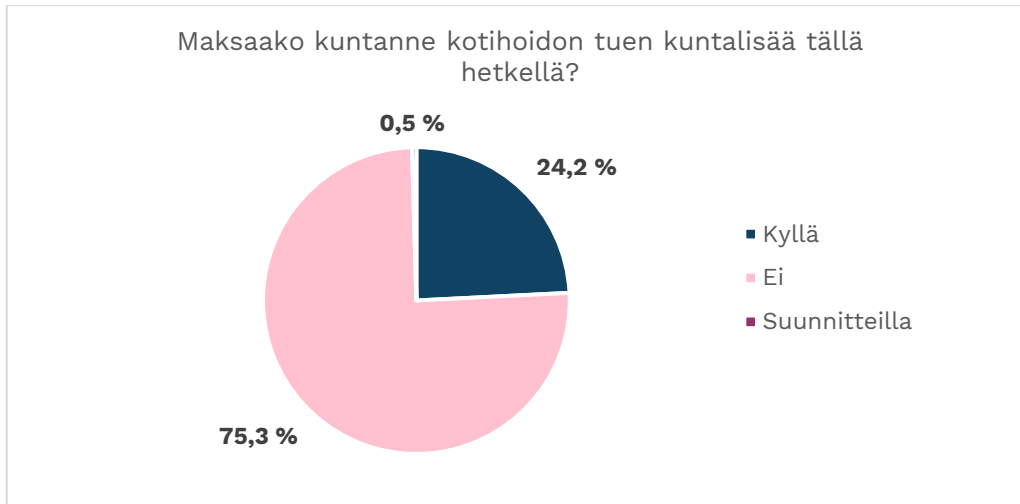
Maakunta	Vastanneet (lkm)	Vastanneet Manner-Suomen kunnista (%)
Uusimaa	22	84,6
Varsinais-Suomi	18	66,7
Satakunta	12	75,0
Kanta-Häme	6	54,5
Pirkanmaa	20	87,0
Päijät-Häme	8	80,0
Kymenlaakso	5	83,3
Etelä-Karjala	8	88,9
Etelä-Savo	8	72,7
Pohjois-Savo	12	63,2
Pohjois-Karjala	7	53,8
Keski-Suomi	15	68,2
Etelä-Pohjanmaa	14	77,8
Pohjanmaa	12	85,7
Keski-Pohjanmaa	7	87,5
Pohjois-Pohjanmaa	21	70,0
Kainuu	6	75,0
Lappi	18	85,7
Yhteensä	219	75,0

2 Kotihoidon tuen kuntalisä

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tukea voi saada, mikäli lapsella ei ole kunnallista varhaiskasvatuspaikkaa ja lapsen syntymästä on kulunut 160 arkipäivää. Lapsi on tuolloin noin 6 kuukauden ikäinen. Oikeus kotihoidon tukeen alkaa heti vanhempainrahan jälkeen. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja (esim. yksityinen päiväkotitoimitus tai perhepäivähoitaja). Kotihoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä. Hoitoraha on yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 377,68 €/kk. Muista alle 3-vuotiaista 113,07 €/kk sekä yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 72,66 €/kk kustakin. Hoitolisä on enintään 202,12 €/kk ja sitä maksetaan vain yhdestä lapsesta. Kotihoidon tukeen ei ole tehty indeksitarkistusta, sillä hallitus päätti jättää lastenhoidon tuet vuosiksi 2024–2027 vuoden 2023 tasolle. **Kotihoidon tuki kokonaisuudessaan on kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksettaisiinkin Kelan toimesta.**

Hoitorahan ja -lisän lisäksi kunta voi maksaa kuntalisää. Kaikki kunnat eivät maksa kuntalisää. Kuntalisää maksava kunta voi tehdä Kelan kanssa sopimuksen siitä, että kuntalisä maksetaan kotihoidon tuen yhteydessä Kelan kautta tai kunta voi maksaa kuntalisän itse. Tässä raportissa käsitellään kuntien maksamaa kotihoidon tuen kuntalisää. Kyselyllä kartoitettiin, kuinka moni kunta maksaa kuntalisää, kuinka paljon kuntalisää maksetaan sekä millaisia myöntämisehtoja kuntalisälle on asetettu. **Kyselyyn vastanneista kunnista 53, eli 24,2 prosenttia on maksanut kuntalisää vuonna 2026.** Kuntalisän maksamista suunnitellaan yhdessä kunnassa. Vuonna 2024 Kyselyyn vastanneista kunnista 64, eli 25,5 prosenttia on maksanut kuntalisää ja kuntalisän maksamista suunniteltiin 3 kunnassa. Vuonna 2022 kyselyyn vastanneista kunnista 52, eli 21 prosenttia maksoi kuntalisää. Aiemmin, vuonna 2020 toteutetun kyselyn perusteella kuntalisää maksoi 55 kuntaa (20,9 %) 263 kysymykseen vastanneen kunnan osalta. **Kuntalisää maksavien kuntien määrä vaikuttaisi hieman laskeneen, mutta kyselyyn vastasi vähemmän kuntia kuin aiemmin.** Kelaston (Kelan tietokanta) mukaan 69 kuntaa maksoi kuntalisää vuonna 2025. **Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Kuntalisää maksavien kuntien määrä kokonaisuutena vaikuttaisi hieman kasvaneen.** Vuonna 2014 kuntalisää maksoi 85 kuntaa (30 % kyselyyn silloin

vastanneista), vuonna 2016 kuntalisää maksettiin 60 kunnassa (23 %) ja vuonna 2018 toteutetun kyselyn perusteella 48 kuntaa (19 %) maksoi kuntalisää.

Kuvio 1. Kotihoidon tuen kuntalisää maksaminen kunnissa (n=219).

Yleisesti ottaen kuntalisän maksaminen ei ole kunnissa yleistä. Manner-Suomen kunnista 53 kyselyyn vastanneista kunnista maksoi kuntalisää. Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on suhteellisesti hieman muita yleisempää pienissä alle 5 000 asukkaan kunnissa sekä yli 100 000 asukkaan kunnissa. Suhteellisesti vähiten kuntalisää kyselyn perusteella maksetaan 50 000–100 000 asukkaan kunnissa. Taulukossa 3 on kuvattu kotihoidon tukea maksavien kuntien osuus kyselyyn vastanneista kunnista ja kaikista Manner-Suomen kunnista asukasluvun mukaan.

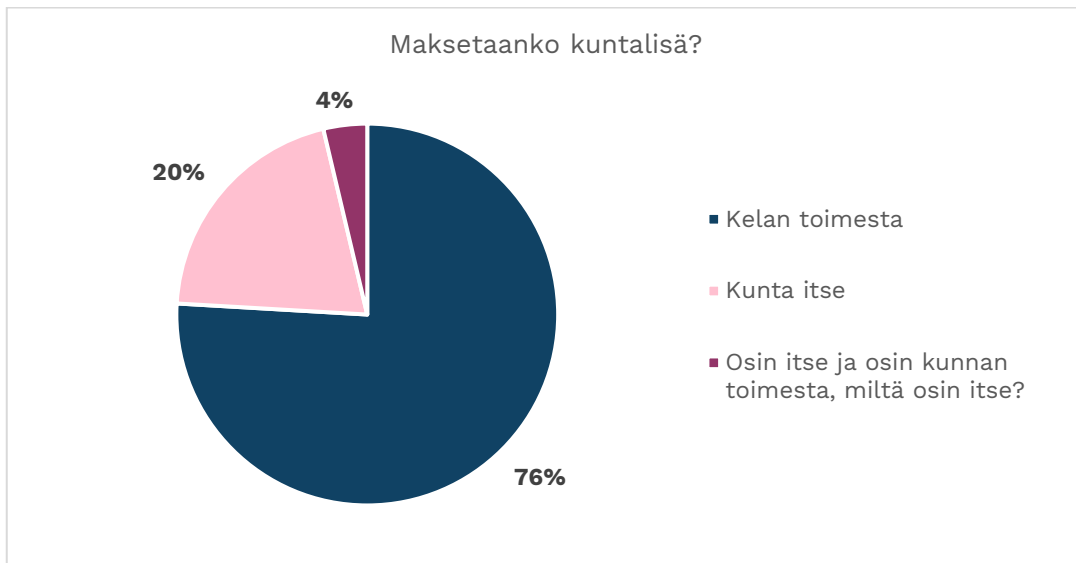
Taulukko 3. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat asukasluvun mukaan kyselyyn vastanneista ja Manner-Suomen kunnista. Kysymykseen vastanneet kunnat (n=219).

Kuntakoko	Kyllä, osuus kyselyyn vastanneista (%)	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista
Yli 100 000 as.	28,6	22,2
50 000 - 100 000 as.	10,0	8,3
20 000 - 50 000 as.	15,4	12,1
10 000 - 20 000 as.	23,1	14,6
5 000 - 10 000 as.	22,2	17,9
Alle 5 000 as.	29,2	21,5
Yhteensä	24,2	18,2

2.1 Kotihoidon tuen kuntalisän maksatus

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaisesti Kela ja kunta voivat sopia, että Kela hoitaa kunnan päättämän perusteiden määräämään kuntalisän toimeenpanoon kuuluvat tehtävät. Kunta voi hoitaa kuntalisän maksamisen myös itse. Kyselyn perusteella Kela hoitaa kuntalisän maksamisen 41 (76 %) kunnassa ja 11 (20 %) kuntaa maksattaa kuntalisän itse. Kahdessa kunnassa kunta on sopinut kuntalisän maksattamisesta Kelan toimesta, mutta hoitaa sitä joiltakin osin myös itse.

Vuoden 2024 kyselyn perusteella Kela hoiti kuntalisän maksamisen 43 (63 %) kunnassa ja 22 (32 %) kuntaa maksatti kuntalisän itse. Kolmessa kunnassa kuntalisää maksetaan joiltakin osin itse ja osin Kelan toimesta.

Kuvio 2. Kuntalisän maksatus (n=54).

2.2 Kotihoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatukseen kysyntään

Niistä kunnista, joissa kyselyn perusteella kuntalisää maksettiin lähes 40 prosenttia arvioi, että kuntalisän maksamisella ei ole ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. **Eniten kuntalisän maksamisen arvioitiin vaikuttavan lapsen aloittamiseen varhaiskasvatuksessa.** Kuntalisää maksavista kunnista 30 prosenttia arvioi, että kuntalisän maksaminen vaikuttaa siten, että lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa hieman myöhemmin. Muutamassa kunnassa myös arvioitiin, että kuntalisän maksaminen on vähentänyt alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatuksen tarvetta (28 %). Kysymykseen vastanneista kunnista 17 prosenttia ei osannut sanoa onko kuntalisä vaikuttava varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään millään tavalla.

Vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään on ollut vähäinen

Kommuntillägget har endast till viss del påverkat att barnen börjar i småbarnspedagogik senare

perhevapaauudistuksen myötä lapset aloittavat vähän yli 1-vuotiaina. Kuntalisää ei makseta yli 1-vuotaista

Perheen äidin olisi pitänyt lähteä töihin, niin perhe ratkaisi asian niin, että äiti jäi lasten kanssa kotiin.

Kuvio 3. Onko kotihoidon tuen kuntalisällä ollut vaikutusta palvelujen kysyntään? (n=53)

Aiemmassa vuonna 2024 toteutetussa kyselyssä lähes puolet (48 %) kunnista arvioi kuntalisän maksamisen vaikuttaneen varhaiskasvatuksen kysyntään. Vuonna 2022 toteutetussa kyselyssä vastaavan arvion esitti 30 prosenttia vastanneista kunnissa. Jos vastauksia verrataan vielä vuoden 2020 kyselyyn lähes puolet kysymykseen vastanneista arvioi (49 %) arvioi, että kuntalisän maksamisella on ollut vaikutusta varhaiskasvatustalvelujen kysyntään. Kuntalisän maksaminen oli myös silloin jonkin verran vähentänyt varhaiskasvatustalvelujen kysyntää. Vastausten mukaan vaikuttaa siltä, että arviot eri kunnissa vaihtelevat. Kuntalisän maksamisella on eri vuosina erilaisia vaikutuksia varhaiskasvatustalvelujen kysyntään.

Pelkän kotihoidon tuen ja lisäksi maksettavan kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatustalvelun kysyntään on melko hankalaa. Monet kunnat järjestävät myös avoimia varhaiskasvatustalveluja joihin osallistuminen ei poista oikeutta saada kotihoidon tukea. Tällaisia toimintamuotoja ovat esimerkiksi leikkikerhotoiminta, ohjattu ulkokerhotoiminta, leikkipuistotoiminta ja avoimet päiväkodit. Talveluja on tarjolla myös yksityisesti tai kolmannen sektorin toimesta, kuten seurakunnan kerhotoiminta. Isolta osalta perheitä ei enää voi periä asiakasmaksuja tulojen perusteella tulorajojen noustessa ja sillä voi myös olla vaikutusta kotihoidontuen käyttäjiin ja kuntalisän saajiin.

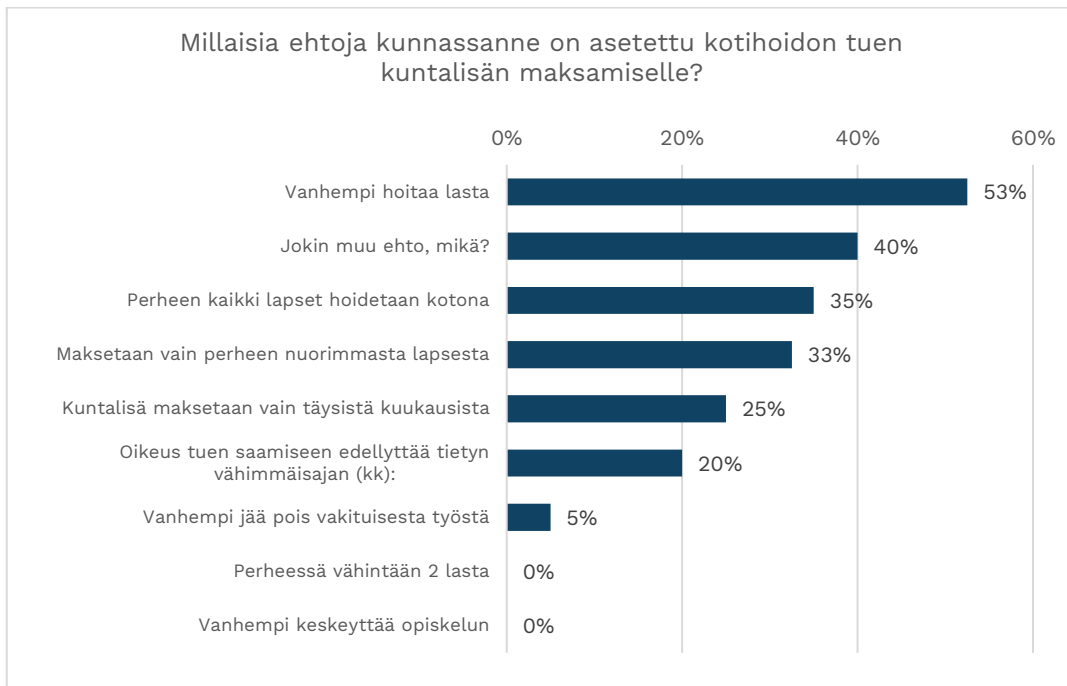
Kunnat voivat asettaa ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle. **Kuntalisää maksavista kunnista 41 kuntaa (77 %) on asettanut erityisiä ehtoja lisän maksamiselle.** Edellisessä vuonna 2024 toteutetussa kyselyssä kuntalisää

maksavista kunnista 54 kuntaa (79 %) oli asettanut vastaavia ehtoja. Vuonna 2022 toteutetussa kyselyssä kuntalisää maksavista kunnista 42 kuntaa (82 %) oli asettanut vastaavia ehtoja. Aikaisemmissa kartoituksissa tilanne on ollut vastaava: Suurin osa lasten kotihoidon tuen kuntalisää maksavista kunnista olivat asettaneet joitain ehtoja lisän maksamiselle.

Taulukko 4. Onko kuntalisän maksamiselle asetettu ehtoja? (n=53)

Onko kuntanne asettanut erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle?	N	%
Kyllä	41	77,4
Ei	12	22,6
Yhteensä	53	100,0

Kuntalisää maksavista kunnista 21 (53 %) on edellyttänyt, että vanhemman tulee itse hoitaa lasta. Kyselyyn vastanneista kunnista 14 (35 %) edellytti, että perheen kaikki lapset hoidetaan kotona. Edellisessä vuoden 2024 kyselyssä kuntalisää maksavista kunnista lähes puolet on edellyttänyt, että vanhemman tulee itse hoitaa lasta. Kuntalisää maksavista kunnista 22 (40 %) kuntaa asetti ehdoksi sen, että perheen kaikki lapset tulisi hoitaa kotona. Aikaisemmassa vuoden 2022 kyselyssä 49 % kunnista oli asettanut kuntalisän maksamisen ehdoksi sen, että perheen kaikki lapset tulisi hoitaa kotona. Vuoden 2020 kyselyssä edellä mainittu ehto oli vielä käytössä 58 % ehtoja tuen maksamiselle asettaneista kunnista. Nyt tehdyn kyselyn vastausten perusteella vaikuttaa siltä, että kuntalisän maksamisen ehdoissa yhä harvempi osa kunnista edellyttää, että perheen kaikki lapset olisi hoidettava kotona. Tällä voi olla myönteisiä vaikutuksia varhaiskasvatukseen osallistumiseen paikallisesti. Mainittujen ehtojen lisäksi kunnissa on käytössä muitakin ehtoja. Näitä muita kuntalisän saamisen ehtoja olivat muun muassa lapsen ikään tai huoltajien saamiin muihin korvauksiin liittyvät asiat, kuten edellisessäkin kyselyssä.

Kuvio 4. Kuntien asettamia ehtoja kuntalisän saamiselle (n=40).

Osassa kuntia on tapana määrittellä kuntalisän saamisen ehdoksi tietty vähimmäisaika. Kysymykseen vastanneiden osalta vain 8 (20 %) kuntaa määritteli kuntalisän saamisen edellytykseksi vähimmäisajan. Yksi kunta edellytti vähintään neljän kuukauden ajanjaksoa kuntalisän saamiseksi.

Kuvio 5. kuntalisän saamisen vähimmäisaika (n=8).

2.3 Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus

Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2026 keskimäärin 183 euroa/lapsi. Keskimäärin kuntalisää maksettiin vuoden 2026 kyselyn perusteella alle 3-vuotiaasta lapsesta 183 euroa. Korkeimmillaan kuntalisä oli 350 euroa. Sisaruslisä oli keskimäärin 65 euroa ja korkeimmillaan 200 euroa.

Vuoden 2024 kyselyssä lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli keskimäärin 188 euroa/lapsi. Keskimäärin kuntalisää maksettiin alle 3-vuotiaasta lapsesta 189 euroa. Lisän suuruuden vaihteluväli oli alle 3-vuotiaasta lapsesta 50–400 euron välillä kunnasta riippuen. Yli 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 169 euroa ja lisän vaihteluväli oli 50–320 euroa kunnasta riippuen. Sisaruskorotus vaihteli 30–200 euron välillä ja oli keskimäärin 77 euroa.

Kuntalisän suuruudessa on vuosien varrella tapahtunut jonkin verran muutoksia. Vuoden 2022 kyselyn jälkeen keskimääräinen kuntalisän suuruus on nousut selvästi. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2022 keskimäärin 165 euroa/lapsi. Vuoden 2020 kyselyssä kotihoidon tuen kuntalisä oli keskimäärin 171 euroa/lapsi. Vuoden 2022 kyselyssä lisän suuruuden vaihteluväli oli alle 3-vuotiaasta lapsesta 50–350 euron välillä kunnasta riippuen. Yli 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 130 euroa ja lisän vaihteluväli oli 30–300 euroa kunnasta riippuen. Sisaruskorotus vaihteli 29–200 euron välillä ja oli keskimäärin 70 euroa.

Nyt toteutetun kyselyn perusteella kuntalisiä ei olla juurikaan muutettu edelliseen vuoden 2024 kyselyyn verrattuna.

Taulukko 5. Kuntalisän suuruus euroa/lapsen ikä.

Kuntalisä suuruus euroa/lapsen ikä	ka. €	Minimi €	Maksimi €
Euroa/alle 1-vuotias	184,1	0	300
Euroa/alle 2-vuotias	182,5	0	300
Euroa/alle 3-vuotias	183,1	0	350

Kuntalisä voi myös vaihdella perheen lasten lukumäärän mukaan. Kaikista lapsista ei välttämättä makseta samansuuruisia kuntalisiä.

Kuntalisiä maksetaan ensimmäisestä lapsesta 250 € ja seuraavista 200 €.

Lisää maksetaan 170 euroa/kk perheen nuorimmasta lapsesta ja 100 euroa/kk muista perheen kotihoidontukeen oikeuttavista lapsista, jos perhe ei käytä varhaiskasvatuspalveluita.

Kuntalisä on perheen nuorimmasta lapsesta 250 euroa/kk ja muista alle 3-vuotiaista lapsista 100 euroa/kk. Maksamisen edellytyksenä on, että kehtään perheen alle 3-vuotiaista lasta ei hoideta kunnallisessa varhaiskasvatuksessa edes tilapäisesti. Muut ehdot: lasta hoitaa kotona huoltaja.

Ensimmäisen lapsen osalta kuntalisä on 150 € ja muiden alle kouluikäisten lasten osalta 50 €.

Alle 3-vuotiaista nuorin lapsi saa 150 e/kk ja toinen 50 €. Kuntalisää maksetaan kahdelle lapselle.

400 € kuukaudessa alle 3-vuotias lapsi koskien yhtä lasta per perhe

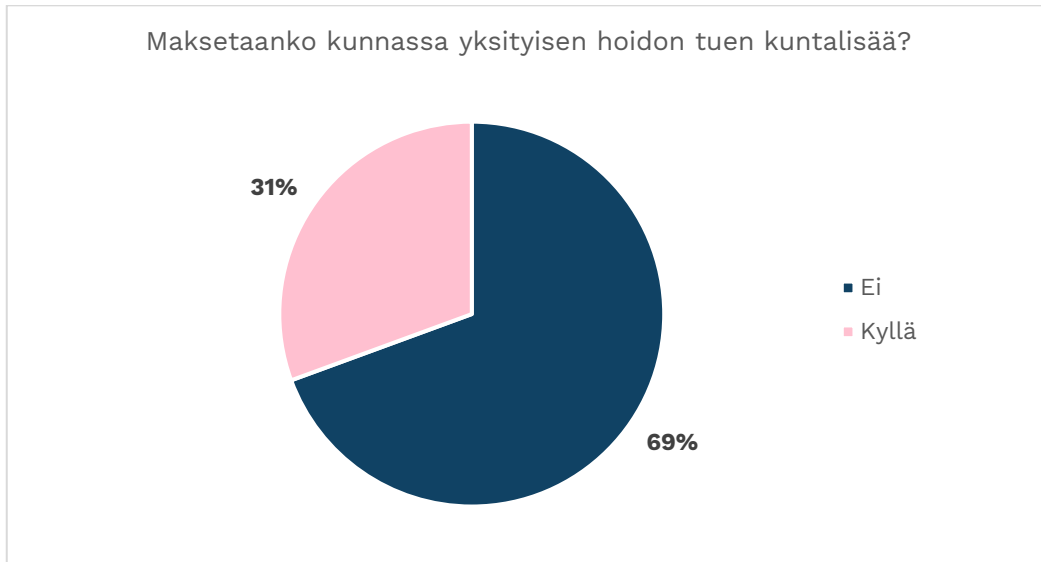
3 Yksityisen hoidon tuen kuntalisä

Lasten yksityisen hoidon tukea voi saada perhe, jossa on alle kouluikäinen lapsi, jota hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja. Tukea ei voi saada, jos lapsi on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa tai hänelle on varattu sieltä varhaiskasvatuspaikka. Yksityisen hoidon tukea voi saada sen jälkeen, kun vanhempainraha on päättynyt. Tukea maksetaan aikaisintaan sen kuukauden alusta, jonka aikana lapsi täyttää 9 kuukautta. Yksityisen hoidon tuki ei ole kunnan varhaiskasvatuslain 5 pykälän mukainen varhaiskasvatuksen järjestämistapa.

Yksityisen hoidon tuki koostuu hoitorahasta, tuloihin perustuvasta hoitolisästä sekä mahdollisesta kuntalisästä. Hoitorahaa maksetaan jokaisesta tukeen oikeutetusta lapsesta erikseen. Hoitorahan määrä ei ole edellisen 2024 kyselyn jälkeen muuttunut ja on edelleen 192,28 e/kk (vuonna 2022 178,32 €/kk/lapsi). Hoitolisä on enintään 265,85 e/kk, sama kuin vuonna 2024 (vuonna 2022 149,29 €/kk/lapsi). Hoitolisä maksetaan kaikista alle kouluikäisistä lapsista, jotka ovat yksityisessä hoidossa, jos vanhempien tulot jäävät tulorajojen alle. Tuki voi olla enintään lapsen hoitomaksun suuruinen. Yksityisen hoidon tuen osalta ei ole tehty indeksitarkistusta vuonna 2026, sillä hallitus päätti jäädyttää lastenhoidon tuet vuosiksi 2024–2027 vuoden 2023 tasolle. **Yksityisen hoidon tuki kokonaisuudessaan on kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksettaisiin Kelan toimesta.**

Kyselyyn vastanneista kunnista 67 eli 31 prosenttia maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää vuonna 2026. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän käyttöönottoa ei ollut suunnitelmissa yhdessäkään kyselyyn vastanneessa kunnassa. Edellisessä vuonna 2024 kyselyyn vastanneista kunnista 85 eli 34 prosenttia maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Vuoden 2022 kyselyyn vastanneista kunnista 92 (37 %) maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Vuoden 2020 kyselyssä yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin 93 (36 %) kyselyyn osallistuneessa 261 kunnassa. Vuonna 2018 yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin 97 kunnassa ja 109 kunnassa vuonna 2016. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksaminen vaikuttaa edelleen vähentyvän. Opetushallituksen tilastopalvelu Vipusen mukaan vuonna 2024 yksityisen hoidon tuella toteutettuun

varhaiskasvatukseen osallistui 7 398 lasta, 3,2 prosenttia varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Vuonna 2022 vastaavasti 8 934 lasta, 3,8 prosenttia varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Kuvio 6. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat (n=219).

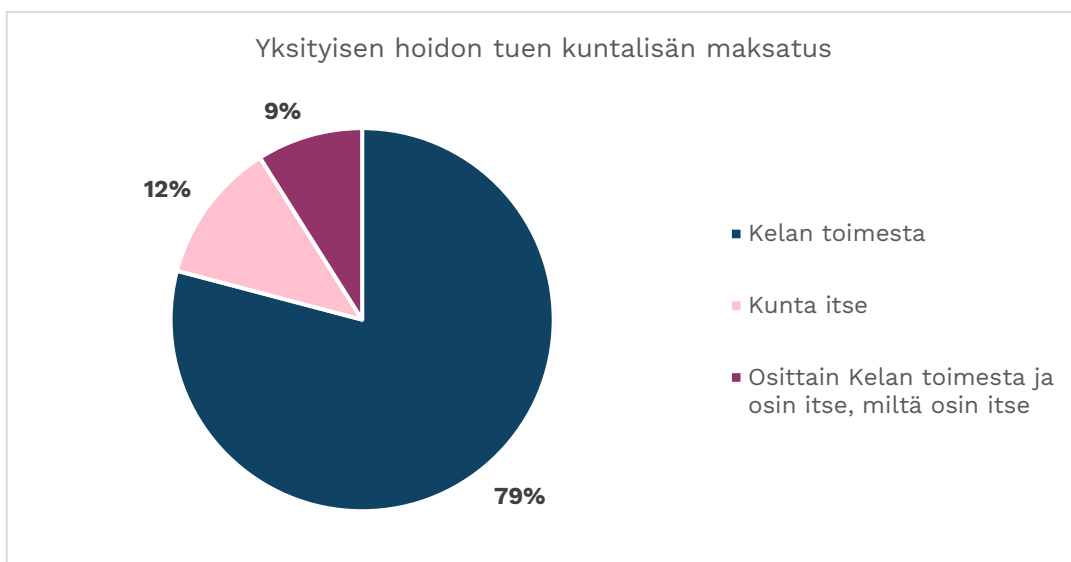
Taulukossa 6 on kuvattu, miten yksityisen hoidon tukea maksetaan erikokoisissa kunnissa. **Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan erityisesti suurissa ja keskisuurissa vähintään 20 000 asukkaan kunnissa** niin, että kuntalisää maksavien kuntien osuus on yli 70 prosenttia kysymykseen vastanneista kunnista. Pienemmissä alle 20 000 asukkaan kunnissa kuntalisän maksaminen oli vähäistä. Yksityisen hoidon tukea maksettiin vain muutamassa alle 5000 asukkaan kunnassa.

Taulukko 6. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat asukasluvun mukaan Manner-Suomen kunnista (n=219).

Kuntakoko	Kyllä, osuus kyselyyn vastanneista (%)	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista
Yli 100 000 as.	85,7	66,7
50 000–100 000 as.	80,0	66,7
20 000–50 000 as.	76,9	60,6
10 000–20 000 as.	26,9	17,1
5 000–10 000 as.	25,9	20,9
Alle 5 000 as.	12,5	9,2
Yhteensä	30,6	22,9

3.1 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatus

Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaisesti Kela ja kunta voivat sopia, että Kela hoitaa kunnan päättämin perusteiden määräätyvän kuntalisän toimeenpanoon kuuluvat tehtävät. Kunta voi hoitaa yksityisen kuntalisän maksamisen myös itse. **Kyselyn perusteella Kela hoitaa yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamisen 53 (79 %) kuntalisää maksavassa kunnassa ja 8 (27 %) kuntaa maksattaa kuntalisän itse.** Kuudessa kunnassa kuntalisää maksetaan joiltakin osin itse ja osin Kelan toimesta.

Kuvio 7. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatus (n=67).

3.2 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään

Kuntalisää maksavista kunnista 24 kuntaa ilmoitti, että kuntalisällä ei ole ollut vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään. **Yleisimmin kuntalisää maksavissa kunnissa nähtiin, että yksityinen varhaiskasvatus täydentää kunnallista tarjontaa ja lisää kunnassa järjestettävän varhaiskasvatuspalvelun valinnanmahdollisuuksia huoltajille.** Samat teemat erottuivat myös edellisten vuosien kyselyissä. Lisäksi 24 kuntaa ilmoitti, että kuntalisä on mahdollistanut perheelle lapsen hoidon järjestämisen siten, että perhe on voinut palkata hoitajan kotiin. Yksityisen perhepäivähoidon tarjonnan arveltiin lisääntyneen 15 kunnassa.

Kuvio 8. Yksityisen hoidon tuen kuntalisällä on ollut vaikutusta palvelujen kysyntään (n=66).

Suurin osa yksityisen hoidon kuntalisää maksavista kunnista (79 %) on asettanut erityisiä ehtoja kuntalisän maksamiselle. Reilusti yli puolella vastanneista kunnista (63 %) kuntalisän maksamisen ehtona oli, että varhaiskasvatuksen tuli kestää yli 5 tuntia päivässä. Muu syy liittyi yleisimmin siihen, että kuntalisää ei makseta esiopetuksessa olevan lapsen osalta. Tyypillistä oli myös, että heinäkuulta ei makseta kuntalisää. Maksamisen ehtona oli myös jonkin

vähimmäisajan täyttyminen (20 %). Kunnissa oli selvästi vähemmän asetettu liisän saamisen ehdoksi vanhemman työssä käynti tai opiskelu (15 %).

Ei makseta, jos perhe saa vanhempainpäivärahaa, ei makseta esiopetusikäisestä lapsesta.

Hoitoaika on yli 25 tuntia viikossa.

Perheen palkkaaman työsopimussuhteisen hoitajan työajan tulee olla yli 20 tuntia viikossa.

Ei makseta heinäkuulta

Kuntalisää ei makseta esiopetusikäisestä lapsesta

Hoitoaika yli 25 h/vko, vanhempainrahakaudelta ei makseta, lisää ei makseta heinäkuulta

Kuvio 9. Kuntien asettamat ehdot yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle (n=54).

3.3 Yksityisen hoidon tuki hoitomuodoittain

Seuraavassa käydään lyhyesti läpi yksityisen hoidon kuntalisän suuruutta ja vaihteluväliä hoitomuodoittain, kun lapsi on kokopäivähoidossa. Kuntalisän suuruutta tarkastellaan päiväkodissa tapahtuvan toiminnan, perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon näkökulmasta. Lisäksi kuntalisän suuruutta

tarkastellaan tilanteessa, jos hoitaja hoitaa lasta perheen kotona huoltajan toimituksessa työnantajana. Tällöin kyseessä on perheen palkkaama hoitaja.

Kuntalisän suuruus voi vaihdella kunnittain ja taulukoissa kerrotaan kuntalisän suuruus keskimäärin sekä lisän vähimmäis- ja enimmäismäärät.

3.3.1 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa

Päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 84 euroa/lapsi. Enimmillään lisää maksettiin 820 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla kuntalisän suuruus oli keskimäärin päiväkotihoidossa 463 euroa ja yli 3-vuotiaan kohdalla 334 euroa.

Vuonna 2024 kuntalisän suuruus päiväkotihoidossa oli alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla keskimäärin 418 euroa ja yli 3-vuotiaan kohdalla 330 euroa. Vuonna 2022 kuntalisä oli enimmillään 890 euroa/lapsi. Verrattuna edelliseen kyselyyn kuntalisän taso on säilynyt melko samalla tasolla.

Taulukko 7. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	463	344
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	115	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	820	544

3.3.2 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa

Kuntalisän vähimmäismäärä perhepäivähoidossa oli 84 euroa/lapsi. Enimmillään kuntalisää maksettiin kokopäiväisessä perhepäivähoidossa 824 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä perhepäivähoidossa 285 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 249 euroa kokopäiväisessä perhepäivähoidossa. Vuonna 2024 alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä perhepäivähoidossa 282 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 281 euroa kokopäiväisessä perhepäivähoidossa. Aiempaan kyselyyn verrattuna yli 3-vuotiaan lapsen kuntalisä on laskenut.

Taulukko 8. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	285	249
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	84	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	824	824

3.3.3 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa

Ryhmäperhepäivähoidossa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 100 euroa. Enimmillään kuntalisää maksettiin kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa 824 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä ryhmäperhepäivähoidossa 381 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 321 euroa kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa. Vuoden 2024 kyselyssä ryhmäperhepäivähoidossa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 84 euroa. Enimmillään kuntalisää maksettiin 690 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä 330 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 281 euroa kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa. Palvelumuodon osalta kuntalisän taso on noussut selkeästi verrattuna edelliseen kyselyyn.

Taulukko 9. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	381	321
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	824	824

3.3.4 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kotiin palkatun hoitajan kohdalla

Kuntalisän vähimmäismäärä perheen kotona olevan hoitajan kohdalla oli 84 euroa ja enimmäismäärä 560 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kuntalisä oli keskimäärin 283 euroa ja yli 3-vuotiaan 241 euroa. Perheen palkatessa itse lapselleen hoitajan kyse ei silloin ole varhaiskasvatuslain mukaisesta varhaiskasvatuksesta.

Taulukko 10. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus, kun hoitaja perheen kotona, euroa/lapsen ikä.

Kokopäivähoito	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	283	241
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	84	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	560	416

3.4 Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä

Vuoden 2016 kyselyssä on kartoitettu ensimmäisen kerran yksityisen hoidon piirissä olevien lasten määrää. Nyt asiaa kysyttiin neljännen kerran. Esitetyt lapsimäärää kuvaavat luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, mutta lasten määrän muutosta voidaan niiden perusteella arvioida. Lasten määrän laskemista hankaloiittaa se, että yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vuoden aikana vaihtelee. Samoin saattaa vaihdella lapsen hoitomuoto sekä hoitoaika kaleriverivuoden aikana. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä siis vaihtelee jopa kuukausittain. Vuonna 2016 kyselyn mukaan lapsia yksityisen hoidon tuella oli 15 882, vuonna 2018 lapsia oli 14 938, vuonna 2020 yksityisen hoidon tuella oli keskimäärin 11 229 lasta. Vuoden 2022 kyselyn perusteella lapsia yksityisen hoidon tuella oli enää 8 937. Edellisen vuonna 2024 toteutetun kyselyn mukaan vastaajakunnissa oli yksityisen hoidon tuella 6 734 lasta. **Nyt tehdyn kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä on edelleen laskenut. Kysymykseen vastanneiden kuntien osalta yksityisen hoidon tuella oli enää 5 841 lasta.** Varhaiskasvatuksen tilastoportaalin (Vipunen) mukaan yksityisen hoidon tuella 31.12.2021 oli 9 285 lasta ja 31.12.2024 enää 7 398 lasta. Vuoden 2025 tietoja ei ole raporttia laadittaessa vielä saatavilla. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä on edelleen vähenemässä.

Taulukko 11. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vastaajakunnissa.

Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä 31.12.2025	
Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	5841
josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	81 %
josta perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	16,9 %
josta kotona hoitajan kanssa olevien osuus (%)	3,0 %
Alle 3-v. lasten määrä yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	538
Alle 3-vuotiaiden osuus yksityisen hoidon piirissä olevista lapsista (%)	29,2 %
<i>Alle 3-vuotiaista tuen piirissä olevista lapsista on:</i>	
Päiväkodeissa (%)	51,9 %
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	39,9 %
Hoidetaan kotona (%)	8,2 %

Yksityisen hoidon piirissä olevien lasten suosituin hoitopaikka on päiväkot, joissa on lapsista yli 81 prosenttia. Edellisessä vuoden 2024 kyselyssä päiväkotitoiminnan osuus oli 84 prosenttia. Yksityisen hoidon tuella hoidettavien lasten määrä on kuitenkin kokonaisuutena edelleen laskenut.

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus on vuoden 2024 kyselyyn verrattuna vaikuttaa pysyneen melko samana. Nyt tehdyssä kyselyssä noin 17 prosenttia yksityisen hoidon tuen lapsista oli perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa. Vuoden 2024 kyselyssä 13,5 prosenttia yksityisen hoidon tuen lapsista oli perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa. Vuoden 2022 kyselyssä yksityisen hoidon tuella olevista lapsista lähes 31 prosenttia perhe- tai ryhmäperhepäivähoidossa. Vuoden 2020 kyselyssä noin 17 prosenttia lapsista oli perhepäivähoidossa (vuonna 2018 26 %). Perheen palkkaaman hoitajan hoidossa yksityisen hoidon tuella olevista lapsista oli 3 prosenttia, kun vuonna 2024 toteutetun kyselyn osalta vastaava luku oli 2,4 prosenttia. Vuoden 2022 kyselyssä osuus oli selvästi korkeampi, reilu 8 prosenttia. Tältä osin lasten osuus on aikaisempien kyselyjen osalta vaihdellut. Vuoden 2020 kyselyssä kotona hoidettavien osuus oli noin 5 prosenttia (2018 9 %, 2016 13 %). Yksityisen hoidon tuen piirissä olevista on alle 3-vuotiaiden osuus hieman yli 29 prosenttia. Vuonna 2024 toteutetussa kyselyssä lähes sama osuus, 28 prosenttia, vuonna 2020 toteutetussa kyselyssä lapsista alle 3- vuotiaita oli 28 prosenttia (vuonna 2018 24 %). Tältä osin eri vuosien kyselyissä ei ole havaittavissa merkittävää vaihtelua.

3.5 Lapsen tukeminen ja yksityisen hoidon tuki

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 15 e §:n mukaan 15 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tuesta on tehtävä hallintopäätös viipymättä. Pykälän mukaisesti päätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämistä vastaava kunta. Jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan järjestämä varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta. Lakimuutos on tullut voimaan 1.8.2022 alkaen. Kysyimme tätä asiakokonaisuutta ensimmäisen kerran vuoden 2022 kyselyllä ennakoivasti. Vuonna 2024 tehdyssä kyselyssä selvitimme, miten yksityisen hoidon tuen osalta asia on kunnissa tältä osin toteutettu, mille virkanimikkeelle päätöksenteko on delegoitu, miten lapsen saama päätös mahdollisesti vaikuttaa yksityisen hoidon tuen kuntalisään. Nyt tehdyssä kyselyssä kysyimme asiaa uudelleen.

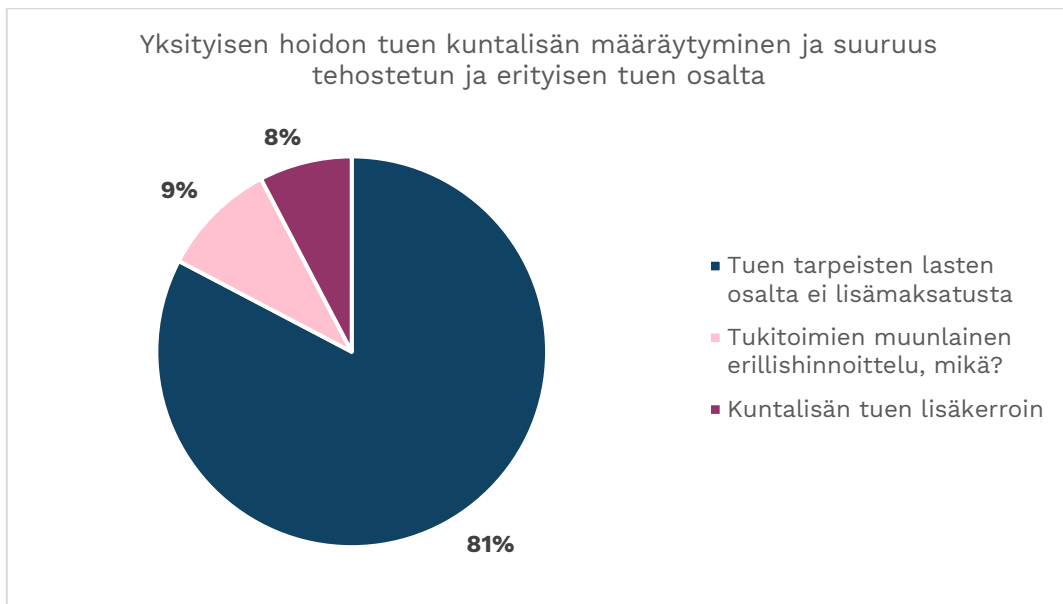
Tyypillisimmin päätöksen tekijänä lapsen tehostetun tai erityisen tuen osalta on kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja, kuten aiemmassakin kyselyssä. Kysymykseen vastanneiden 64 kunnan osalta 39 kunnassa päätöksen tekijänä oli kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja. Aluepäällikkö tai vastaava toimi päätöksentekijänä seitsemässä kunnassa. Muita viranhaltijanimikkeitä oli muun muassa sivistysjohtaja, pedagogisen asiantuntijatuon päällikkö, lapsen tuen palvelupäällikkö, lapsen hyvinvoinnin ja tuen asiantuntija, erityispalvelupäällikkö.

Taulukko 12. Päätöksen tekevä viranhaltija (n=64).

Onko kunnassanne päätetty tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöksen tekemisestä yksityisen hoidon tuenpäiväkoti ja perhepäivähoitotoiminnassa?	N	%
Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja	39	60,9
Aluepäällikkö tai vastaava	7	10,9
Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja	2	3,1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	1,6
Muu viranhaltija - nimike:	15	23,4
Yhteensä	64	100,0
Ei vastausta	155	61,8

Kunnissa on erilaisia tapoja tehdä päätöksiä yksityisen hoidon tuen lapsikohtaisista kuntalisistä erityisen ja tehostetun tuen osalta. Tehostetun ja erityisen tuen rakenteelliset ratkaisut vaikuttavat palvelun järjestämisen kustannuksiin. Jotta lapsen tuki voidaan järjestää varhaiskasvatuslain hengen mukaisesti siinä

toimipisteessä missä lapsi on voi se eri lapsen tukemisen ratkaisujen osalta aiheuttaa kustannuksia. Mahdollisten korvauskäytänteiden osalta käytännöt kunnissa vaihtelevat. Vastausten perusteella 43 kunnassa ei ole yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta erillistä lisämaksatusta. Vuoden 2024 kyselyn vastausten perusteella 32 kunnassa ei ollut yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta erillistä lisämaksatusta ja 24 kunnassa asiaa ei oltu vielä ratkaistu. Mikäli lisämaksatusta toteutetaan, tehdään se tyypillisesti korottamalla kuntalisää erilaisin joko lapsen tukeen liittyvillä lisäkertoimilla tai muulla erillishinnoittelulla.

Kuvio 10. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän määräytyminen ja suuruus tehostetun ja erityisen tuen osalta (N=56).

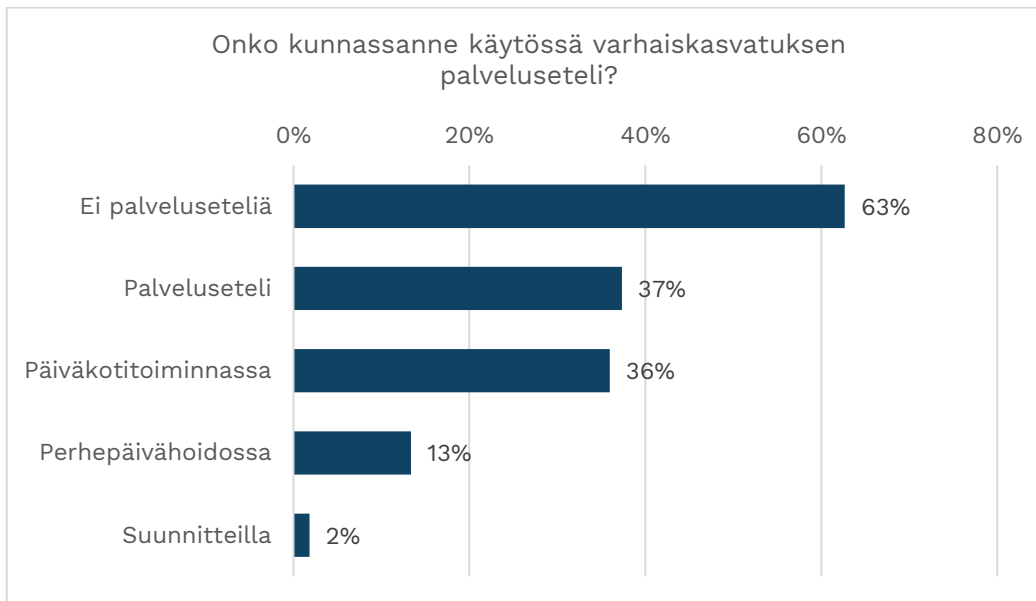
Tuen lisäkertoimet vaihtelivat 1,4 ja 3 välillä. Lisäkertoimella korotetaan yksityisen hoidon tuen kuntalisää lapselle myönnetyn tukitoimen perusteella. Aiemmassa 2024 toteutetun kyselyn perusteella joissakin kunnissa oli määritelty kuntalisälle maksimiarvo lapsen tuen osalta, toisissa kunnissa kertoimia tai eri tasoja on useampia. Asian osalta on myös tapauskohtaista harkintaa. On myös kuntia, missä pyritään tuen tarpeiset lapset siirtämään kunnan omiin toimipisteisiin tai yksityisessä toiminnassa ei toistaiseksi ole ollut tuen tarpeessa olevia lapsia:

4 Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö kunnissa

Kunta voi järjestää varhaiskasvatuslain 5 §:n mukaan varhaiskasvatuspalveluita mm. antamalla palvelunkäyttäjälle varhaiskasvatuksen palvelusetelistä annetun lain (1048/2025) mukaisen palvelusetelin. Laki on tullut voimaan 1.1.2026 alkaen. Kunta sitoutuu tällöin maksamaan palvelun käyttäjän palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut setelin arvoon asti. Kunta asettaa palvelusetelin arvon ja hyväksyy yksityiset palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin.

Palvelusetelin käyttöön sisältyy asiakkaan oma valinnanvapaus. Asiakkaalla on oikeus valita kunnan hyväksymistä tuottajista se palveluntuottaja, jonka palveluita hän haluaa ao. palvelussa käyttää. Palveluntuottajaksi voidaan valita toimija, jotka täyttävät palvelusetelistä annetun lain 5 §:n mukaiset edellytykset. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin.

Kyselyyn vastanneista kunnista 81 (37 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuspalveluissa vuonna 2026. Aiemmassa vuoden 2024 kyselyyn vastanneista kunnista 98 (39 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuspalveluissa vuonna 2024. Vuoden 2022 kyselyssä oli täysin sama määrä palveluseteliä varhaiskasvatuksessa käyttäviä kuntia kuin vuonna 2024. Vuoden 2020 kyselyssä 95 (36 %) ilmoitti käyttävänsä palveluseteliä. Vuonna 2018 seteliä käyttäviä kuntia oli 75, vuonna 2016 48. Vertaillaessa aikaisempiin kyselyihin palvelusetelin käyttö on ollut aina edellistä kyselyä suurempi.

Kuvio 11. Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli? (n=217)

Palvelusetelin käyttöönotto on suunnitelmissa neljässä kunnassa. Palveluseteli oli huomattavasti yleisempää päiväkotitoiminnassa (78 kunnassa) kuin perhepäivähoidossa (29 kunnassa).

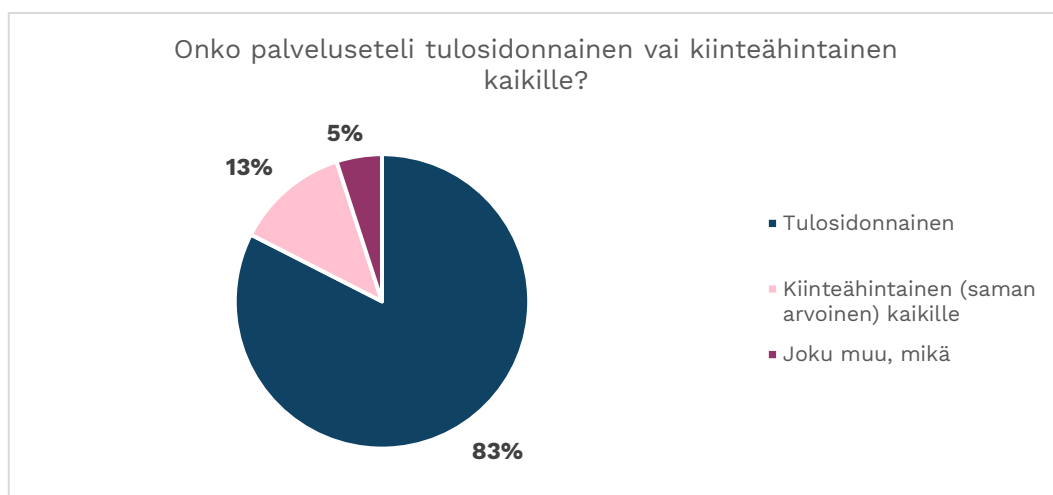
Palvelusetelin käyttö vaikuttaa olevan samalla tasolla edelliseen kyselyyn verrattuna. Tältä osin palvelusetelin käyttäminen kunnissa ei ole juurikaan muuttunut. Kunnat ovat lähes kokonaan luopuneet ostopalvelutoiminnasta ja yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä edelleen vähenee. Palveluseteli yksityisen varhaiskasvatuspalvelun toteuttamisessa on kiinnostanut kuntia muita vaihtoehtoja enemmän. Vuonna 2012 palveluseteli oli käytössä vain 25 kunnassa ja 23 kuntaa suunnitteli sen käyttöön ottamista. Vuoden 2014 kyselyn mukaan 38 kunnassa oli palveluseteli käytössä varhaiskasvatuksessa ja 24 kuntaa suunnitteli sen käyttööntamista. Vuoden 2016 osalta 48 kuntaa käytti palveluseteliä. Vuoden 2018 kyselyn perusteella palveluseteli oli käytössä 75 kunnassa ja 11 kuntaa suunnitteli käyttöönottoa. Vuonna 2020 toteutetussa kyselyssä palveluseteli oli käytössä 95 kunnassa ja sen käyttöönottoa suunniteltiin viidessä kunnassa. Vuoden 2022 toteutetussa kyselyssä palveluseteliä käytettiin 98 kunnassa ja sen käyttöönottoa suunniteltiin kahden kunnan osalta.

4.1 Tasasuuruinen vai tulosidonnainen palveluseteli

Kunnat myöntävät sekä tasasuuruisia että tulosidonnaisia palveluseteleitä. Yleensä setelin arvosta vähennetään laskennallinen perheen omavastuuosuus ("asiakasmaksu"). Varhaiskasvatuksen palvelusetelilain mukaan

omavastuuosuudella tarkoitetaan sitä osuutta yksityisen palveluntuottajan varhaiskasvatuspalvelun hinnasta, jota kunnan myöntämän palvelusetelin arvo ei kata ja joka jää palvelunkäyttäjän maksettavaksi ja jonka lisäksi palvelunkäyttäjältä ei saa periä muita varhaiskasvatusmaksuja. Yksityinen varhaiskasvatus on yleisesti kunnan omaa toimintaa täydentävä ja vaikuttaa siltä, että sen toteuttaminen jatkossakin tapahtuu osin palvelusetelimallilla. Tasasuuruinen tai kiinteähintainen palveluseteli on kaikille perheille samansuuruinen riippumatta esimerkiksi perheen tuloista. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvo määräytyy joko kunnan määrittelemien perusteiden mukaisesti taikka lapsen ja hänen kanssaan yhteistaloudessa elävän vanhemman tai muun huoltajan sekä vanhemman tai muun huoltajan kanssa yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön tulojen mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista annetun lain (1503/2016) 11 §:ssä säädetyllä tavalla. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvo siis voi vaihdella huoltajien tulojen mukaan.

Tulosidonnaisen palvelusetelin osalta kunnat pyrkivät siihen, että huoltajien maksettavaksi jäävä omavastuuosuus noudattelisi vastaavaa maksua kuin kunta perisi varhaiskasvatuksesta, mikäli lapsi olisi kunnan toteuttamassa varhaiskasvatuksessa. Suurimmillaan palvelusetelin arvo voi siten olla yhtä suuri kuin palveluntuottajan hinta. Tulosidonnaisuudella pyritään siihen, että palvelusetelin valintaa ei merkittävästi rajoitaisi perheen tulotaso, vaihtoehto olisi yhdenvertainen kaikille perheille. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvon määrittely perustuu yleensä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisiin tuloarajoihin ja periaatteisiin. Toimintatavasta voidaan kuitenkin päättää kunnassa. Tilannetta haastaa viime vuosina toteutetut varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen tuloarajojen nostot, mistä syystä suurimmalle osalla asiakkaita ei enää synny tulojen perusteella asiakasmaksua.

Kuvio 12. Tulosidonnainen vai kiinteähintainen palveluseteli (n=93).

Palvelusetelitoiminnassa tulosidonnainen palveluseteli oli kyselyyn vastanneiden kuntien osalta käytössä 66 kunnassa. Edellisessä vuoden 2024 kyselyssä tulosidonnaista palveluseteliä käytettiin 71 kunnassa. Aiemmassa vuoden 2022 kyselyssä tulosidonnaista palveluseteliä käytettiin 85 kunnassa ja vuoden 2020 kyselyssä 84 kunnassa. Vuoden 2018 kyselyssä se oli käytössä 62 kunnassa.

Kiinteähintaista palveluseteliä käytetään 10 kunnassa. Edellisessä vuoden 2024 kyselyssä se oli käytössä 20 kunnassa, kun aiemmassa vuoden 2022 kyselyssä sitä käytettiin ainoastaan 9 kunnassa. Vuoden 2020 kyselyssä kiinteähintaista palveluseteliä käytti 10 kuntaa. Kyselyn perusteella neljä kunta vastasi käyttävänsä jotakin muuta toimintatapaa, mutta annettujen lisätietojen perusteella kaksi kunnista käytti tulosidonnaista palveluseteliä ja kaksi kiinteähintaista. Kyselyn perusteella vastaajamäärien muutos huomioiden vaikuttaa siltä, että toimintatavat eivät juurikaan ole muuttuneet aiempaan kyselyyn verrattuna. Osa kunnista on myös siirtynyt kokonaan maksuttomaan varhaiskasvatukseen, jolloin palvelusetelin arvo on tyypillisesti sama kuin palveluntuottajan hinta. Tällöin asiakas ei maksa ollenkaan omavastuuosuutta kuten ei makaisi kunnan oman toiminnan osalta asiakasmaksuakaan.

4.2 Palvelusetelin arvo euroa/kuukausi

Palvelusetelien suuruus vaihtelee kiinteähintaisessa palvelusetelissä kunnasta, lapsen iästä ja läsnäolosta riippuen 465–1810euron välillä. Kiinteähintaisen palvelusetelin arvo vaihteli, riippuen onko kyse perhepäivähoitotoiminnasta vai päiväkotitoiminnasta. Alimmillaan setelin arvo oli yli perhepäivähoidossa 500 euroa ja päiväkotitoiminnassa 465 euroa. Päiväkotitoiminnassa enimmillään kiinteähintaisen palvelusetelin arvo oli 1810 euroa ja perhepäivähoidossa 1628 euroa.

Taulukko 13. Kiinteähintaisen palvelusetelin arvo päiväkotitoiminnassa (N=27).

Palveluseteli päiväkotitoiminnassa, euroa			
	Yli 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta (yli 5 h) palvelusta	Yli 3-vuotiaan lapsen osa-aikaisesta (enintään 5 h) palvelusta	Alle 3-vuotiaan varhaiskasvatuksesta
Keskiarvo	975	603	1453
Mediaani	981	570	1538
Minimi	500	465	500
Maksimi	1484	969	1810
N	26	19	27

Taulukko 14. Kiinteähintaisen palvelusetelin arvo perhepäivähoidossa (N=9).

Palveluseteli perhepäivähoidossa, euroa		
	Yli 3-vuotiaan lapsen perhepäivähoidossa	Alle 3-vuotiaan lapsen perhepäivähoidossa
Keskiarvo	895	979
Mediaani	914	917
Minimi	500	500
Maksimi	1184	1628
N	8	9

Tulosidonnainen palveluseteli riippuu huoltajien tuloista ja mahdollisista muista lisäkertoimista. Suurimmillaan palveluseteli oli päiväkotitoiminnassa 2070 euroa ja perhepäivähoidossa 1472 euroa. **Tulosidonnaisessa palvelusetelissä palvelusetelin arvo vaihteli päiväkotitoiminnassa keskimäärin 623–1185 euron välillä ja perhepäivähoidossa keskimäärin 554–890 euron välillä.**

Taulukko 15. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvo.

	Päiväkotitoiminta, euroa		Perhepäivähoito, euroa	
	Vähintään, euroa	Enintään, euroa	Vähintään, euroa	Enintään, euroa
Keskiarvo	623	1185	544	890
Mediaani	615	1001	518	850
Minimi	207	678	210	700
Maksimi	1484	2070	1088	1472
N	57	65	19	24

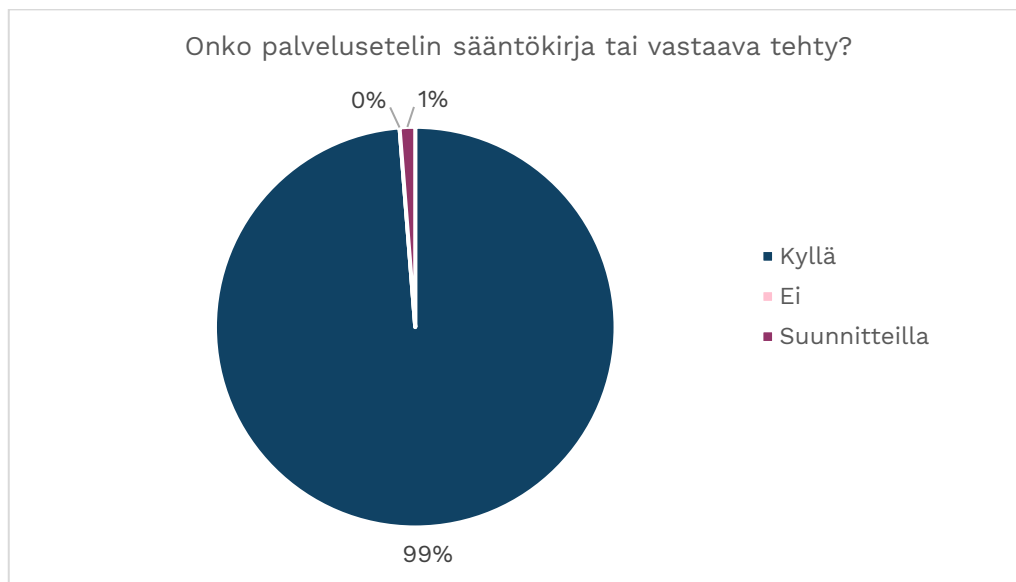
Palvelusetelin arvoon vaikuttivat myös erilaiset kertoimet. Kunnan määrittelemän palvelusetelin perushintaan määriteltiin erilaisia kertoimia esimerkiksi lapsen iän ja hoitoajan sekä tehostetun tai erityisen tuen perusteella. Yli kolmevuotiaan lapsen kerroin kokopäiväisestä varhaiskasvatuksesta oli 1,0 ja alle kolmevuotiaalla kerroin oli keskimäärin 1,6. Osapäiväisen toiminnan osalta käytettiin keskimäärin kerrointa 0,6. Tehostetun tai erityisen tuen tarpeessa olevien lasten osalta kertoimet ja käytänteet eri kuntien osalta vaihtelivat suuresti. Asiaa käsitellään raportissa tarkemmin myöhemmässä vaiheessa.

Taulukko 16. Palvelusetelissä käytettävät kertoimet, päiväkotitoiminta (N=59).

Päiväkotitoiminta, palvelusetelin (kerroin)			
	Alle 3-v. lapsi	Yli 3-v. lapsi	Osapäivä- hoito
Keskiarvo	1,6	1,0	0,6
Mediaani	1,6	1,0	0,6
Minimi	1,5	1,0	0,5
Maksimi	1,8	1,0	1,0
N	59	59	43

4.3 Palvelusetelin sääntökirja

Varhaiskasvatuksen palvelusetelistä annetun lain 5 §:n kohdan neljä mukaan palveluntuottajan tulee täyttää ”kunnan erikseen asettamat palvelunkäyttäjien tarpeisiin, palvelujen määrään tai laatuun tai kunnan olosuhteisiin liittyvät taikka muut vastaavat vaatimukset”. Nämä Kunnan erikseen asettamat vaatimukset määritellään yleensä palvelusetelin sääntökirjassa. Mikäli palveluntuottaja ei täytä sääntökirjassa määriteltyjä ehtoja, tuottaja ei voi toimia palvelusetelitoimijana. Sääntökirja oli laadittu tai sitä oltiin laatimassa kaikissa kysymykseen vastanneissa 80 kunnassa.

Kuvio 13. palvelusetelin sääntökirjan laadinta (n=80).

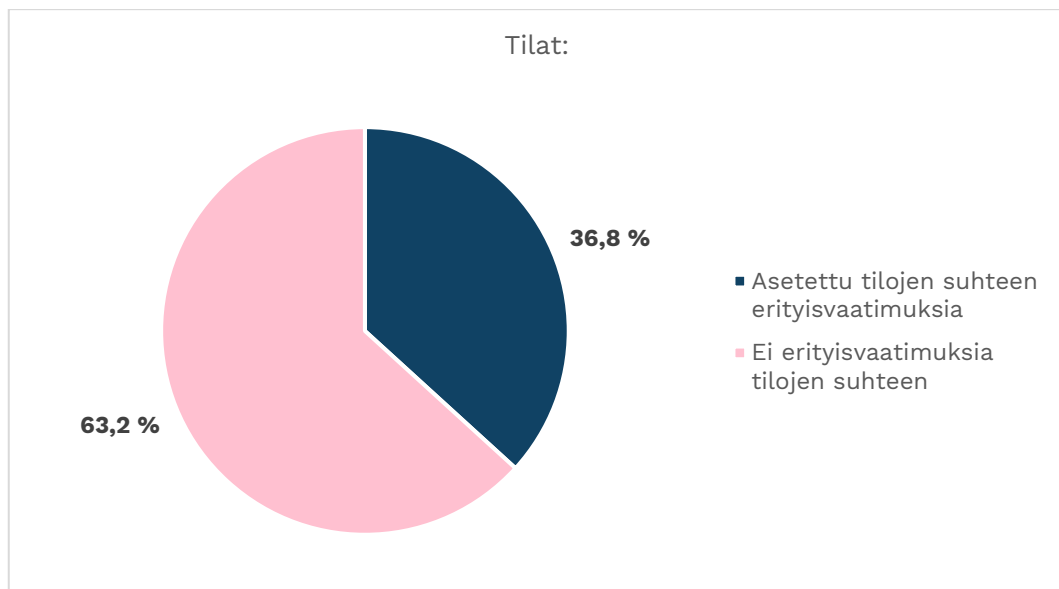
Sääntökirjoissa olevat vaatimukset ovat kuntakohtaisesti päätettyjä. Olemme kyselyssä kartoittaneet tarkemmin sääntökirjan ehdoista tiloihin, henkilöstöön, varhaiskasvatukseen toteuttamiseen, palvelun hintaan ja poikkeusolosuhteisiin liittyviä ehtoja.

Kyselyn perusteella 25 kuntaa (37 %) on sääntökirjassaan asettanut varhaiskasvatuksen toimintatiloihin liittyviä vaatimuksia.

Tilat täytettävä turvallisuusmääräykset. Palveluntuottaja huolehtii tilojen puhtaanapidosta. Tilojen on jatkuvasti täytettävä terveys- ja turvallisuusmääräykset sekä sisä- että ulkotilojen osalta.

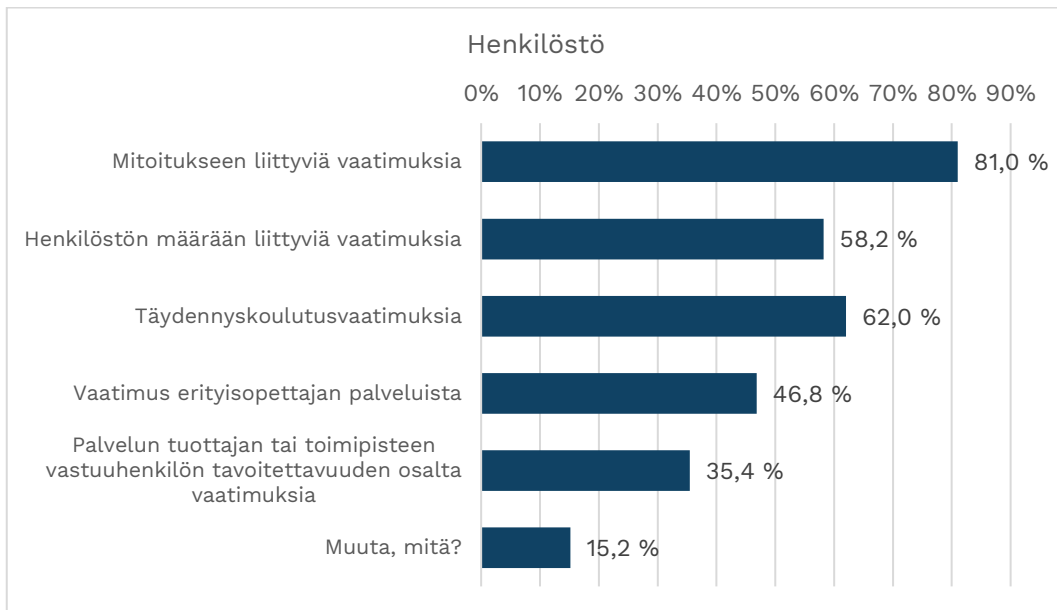
Kehittävä, lapsen oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen.

Tilat tulee olla turvalliset ja terveelliset, varhaiskasvatustoimintaan soveltuvat. Lakisääteinen tilamitoitus

Kuvio 14. Erityisvaatimuksia tilojen suhteen (n=68).

Henkilöstön osalta sääntökirjassa kiinnitetään erityisesti huomiota mitoitukseen liittyviin asioihin, 64 (81 %) kuntaa on asettanut erityisiä määrityksiä mitoitukseen liittyen. Täydennyskoulutukseen liittyviä vaatimuksia on asettanut 49 (62 %) kuntaa. Henkilöstön määrään liittyviä vaatimuksia kyselyn perusteella on asettanut 46 (58 %) kuntaa. Varhaiskasvatukseen erityisopettajan palveluista on vaatimuksia 37 kunnan sääntökirjoissa.

Kuvio 15. Sääntökirjan vaatimukset henkilöstöön liittyen (n=79).

Muista henkilöstöön liittyviä vaatimuksia kuvattiin saaduissa vastauksissa seuraavasti:

Palvelun tuottaja huolehtii itse tarvittavan avustavan henkilöstön.

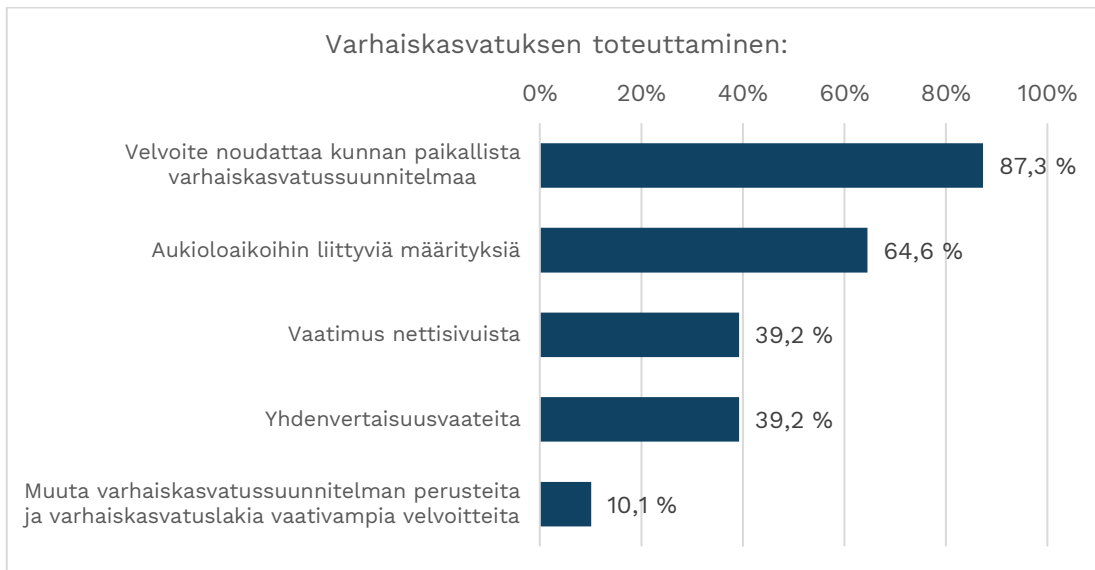
Kunta järjestää erityisopettajan palvelut ilman lisämaksua.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelu, jos yksikössä on tehostetun/erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia.

Lain edellyttämä henkilöstö.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksessa konsultoivan erityisopettajan palvelut. Esiopetuksessa velvoite järjestää lain mukainen erityisopettajan opetus muun opetuksen yhteydessä.

Varhaiskasvatuksen toteuttamisen osalta yleisesti vaaditaan (87 %), että yksityisen toimijan tulee noudattaa kunnan paikallisesti laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lisäksi kysymykseen vastanneiden kuntien sääntökirjoissa on vaatimuksia aukioloaikoihin, nettisivuihin sekä yhdenvertaisuuteen liittyvissä asioissa.

Kuvio 16. Varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyviä vaatimuksia (n=79).

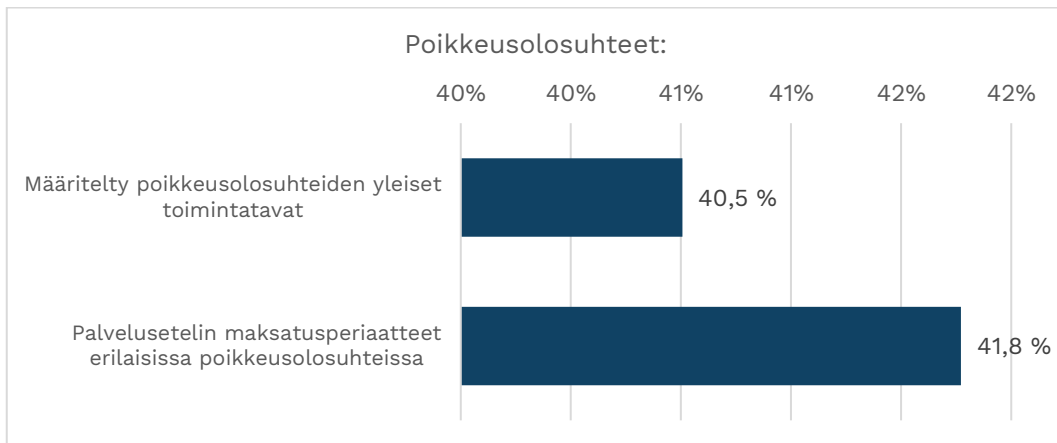
Kunnassa ei tehdä enää paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa. Valtakunnalliseen suunnitelmaan tehdään paikallisia tarkennuksia ja heidän tulee niitä noudattaa soveltuvin osin.

Omaohjelmasuunnitelma.

Palvelua järjestettävä myös loma-/päivystysaikoina.

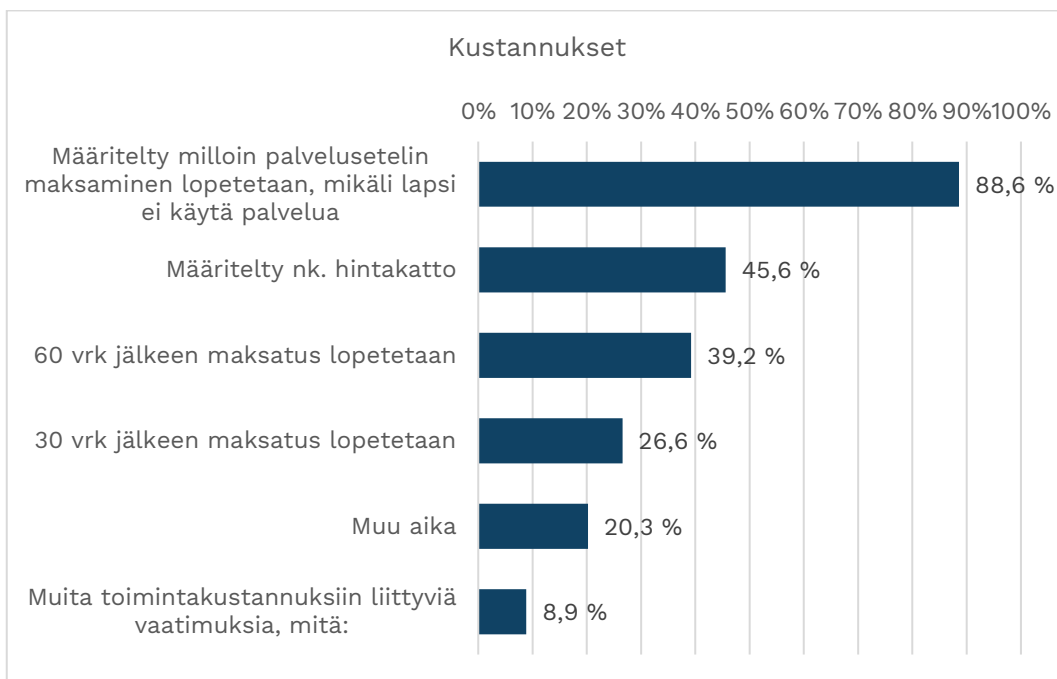
Palveluntuottajan tulee osallistua kaupungin varhaiskasvatuksen henkilöstö- ja asiakastytytyväisyyskyselyihin.

Koronavuodet aiheuttivat muutoksia sääntökirjoihin ja sen jälkeen sääntökirjoissa on kiinnitetty huomioita varhaiskasvatuksen järjestämiseen poikkeuksellisissa olosuhteissa. Yleisien toimintatapojen osalta on 32 (41 %) kunnan sääntökirjaan kirjattu tarkempia asiaan liittyviä kokonaisuuksia. Palvelusetelin maksatukseen poikkeusoloissa on kiinnitetty huomioita 33 (42 %) kunnan sääntökirjassa. Tilanne oli samansuuntainen kuntien suhteellisen määrän osalta myös edellisessä vuoden 2024 kyselyssä.

Kuvio 17. poikkeusolosuhteiden huomioiminen palvelusetelin sääntökirjassa (n=79).

Kustannuksiin liittyvien vaatimusten osalta kysymykseen vastanneiden kuntien osalta 70 (89 %) kuntaa on sääntökirjassaan määritellyt, milloin palvelusetelin maksaminen lopetetaan, mikäli lapsi ei käytä palvelua. Vastanneista kunnista vain yhdeksässä ei tällaista vaatimusta ole esitetty. Hintakattoon liittyviä määrittelyjä on tehty 36 (46 %) kunnassa.

Kuvio 18. Palvelusetelin kustannuksiin liittyviä vaatimuksia (n=79).

Palvelusetelin maksatuksen lopettamisen osalta on erilaisia käytänteitä. avoimissa vastauksissa muun ajan osalta mainittiin mm.

Sen vuoden elokuussa, jolloin lapsi aloittaa perusopetuksen

90 vrk

65 vrk jälkeen maksatus lopetetaan

viimeinen läsnäolopäivä

2 kk

8 kalenteriviikkoa

60 vrk kesälomakauden ulkopuolella

neljä viikkoa

ei koske kesäaikaa: kesä-heinä-elokuu

3 kk

heti lapsen jäätyä pois

Avoimissa vastauksissa lisäksi monia muita kustannuksiin liittyviä määrittämiä.

Palvelun käyttäjältä ei saa periä lisämaksua.

Omapastuun perimättä jättäminen perhevapaan ajalta.

Ei saa periä muita kuin asiakasmaksun ateriat, tukipalvelu.

Lisämaksuja ei saa periä.

Ei saa laskuttaa mistään ylimääräisistä palveluista huoltajia.

Ei ole mahdollisuutta periä lisämaksuja.

4.4 Palvelusetelitoiminnan piirissä olevat lapset

Palvelusetelitoiminnan piirissä olevien lasten määrän arvioiminen on haastavaa, sillä lasten määrä vaihtelee vuoden aikana. **Kyselyn perusteella vastaajakunnissa oli 31.12.2025 palvelusetelitoiminnan piirissä 24 966 lasta**, joista alle kolme-vuotiaita 6 317 lasta. Opetushallituksen ylläpitämän varhaiskasvatuksen tilastoportaali Vipusen mukaan 31.12.2024 palvelusetelitoiminnassa 33 564 lasta ja vastaavasti 31.12.2023 32 310 lasta. Valtakunnallisten tilastojen perusteella lasten määrä palvelusetelin osalta on hieman kasvanut. Raporttia kirjoitettaessa vuoden 2025 tietoja ei vielä ollut saatavilla.

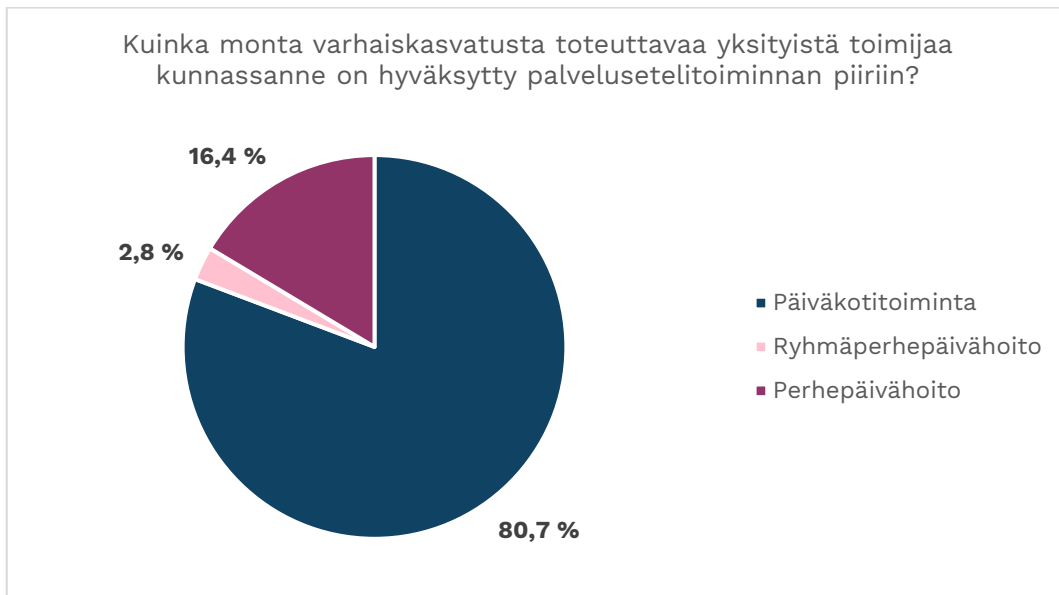
Taulukko 17. Palvelusetelitoiminnan piirissä olevien lasten määrä vastaajakunnissa.

Palveluseteli, lasten määrä	lkm/osuus
Vastaajakunnissa lapsia palvelusetelitoiminnan piirissä (lkm)	24966
josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	97,8
joista perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	2,2
Alle 3-v. lasten määrä palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista yhteensä (lkm)	6317
Alle 3-vuotiaiden osuus palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista (%)	25,3
Alle 3-vuotiaista palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista on:	
Päiväkodeissa (%)	96,3
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	3,7

4.5 Palvelun piiriin hyväksytyt toimijat

Kunta hyväksyy yksityisen palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin. Kunta voi vaatia palveluntuottajalta toiminnan sisältöön, laatuun tai muihin asioihin liittyviä veloitteita, jotta tuottaja pääsee järjestelmän piiriin. Asiakas voi itse valita näistä toiminnan piiriin hyväksytyistä tuottajista sopivimman hoitopaikan ja hoitomuodon.

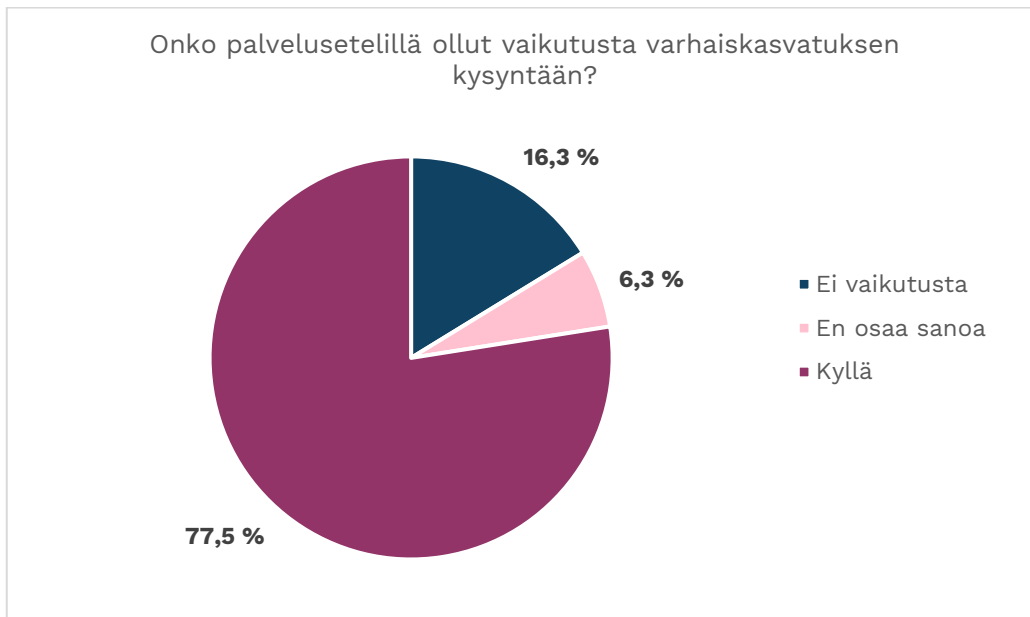
Palvelusetelitoimintaa käyttäviä kuntia oli kyselyssä 81. Näistä 79 kuntaa vastasi kysymykseen palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksytyistä toimijoista. **Kunnissa oli yhteensä 774 palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksyttyä toimijaa. Näistä päiväkoteja eniten, lähes 81 % perhepäivähoitoa antavia toimijoita oli toiseksi eniten (16 %), ja ryhmäperhepäivähoitoa antavia toimijoita muita vähemmän (3 %).** Aiempaan vuoden 2024 kyselyyn verrattaessa on toimijoiden määrä vähentynyt, mutta vastaajajoukko oli tämän vuoden kyselyssä pienempi. Vuoden 2024 kyselyssä toimijoita oli 830.

Kuvio 19. Palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksytyt toimijat (n=79).

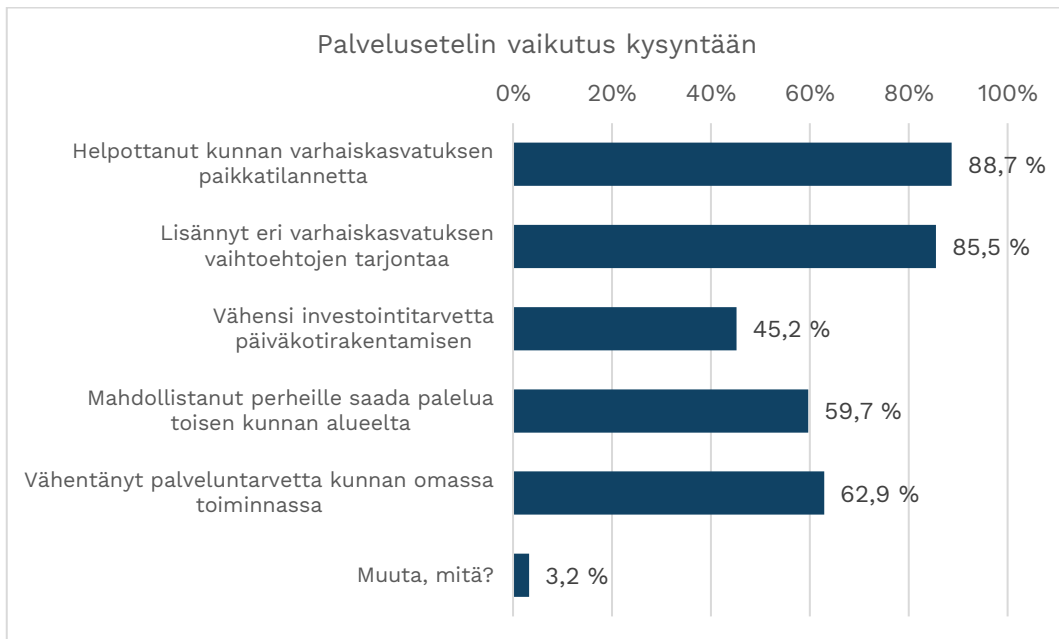
4.6 Palvelusetelin käytön vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että palvelusetelillä on selkeä vaikutus varhaiskasvatuspalvelun kysyntään. Kysymykseen vastanneiden kuntien osalta lähes 78 prosenttia arvioi, että palvelusetelitoiminnalla on ollut vaikutuksia palvelun kysyntään. Kunnista noin 16 prosenttia arvioi, että vaikutuksia ei ollut ja vain noin 6 prosenttia ei osannut ottaa asiaan tarkemmin kantaa.

Kuvio 20: Onko palvelusetelillä ollut vaikutusta varhaiskasvatuksen kysyntään (n=80).

Kyselyn perusteella niistä 62 edelliseen kysymykseen ”kyllä” vastanneista palveluseteliä käyttävistä kunnista lähes 89 prosenttia arvioi, että palveluseteli on helpottanut varhaiskasvatuksen paikatilannetta. Lisäksi lähes sama määrä kunnista (86 %) katsoi, että palvelusetelin avulla oli voitu lisätä vaihtoehtoja varhaiskasvatuksen palvelutarjonnassa. Monissa kunnissa nähtiin, että palvelusetelitoiminnalla on voitu vähentää investointitarvetta kunnan omaan päiväkotirakentamiseen. Yli puolet kysymykseen vastanneista kunnista katsoi palvelusetelin mahdollisuutena lisätä perheen mahdollisuuksia saada lapselleen varhaiskasvatusta oman kunnan ulkopuolelta tai vähentäneen varhaiskasvatuksen järjestämispainetta kunnan omassa toiminnassa. Aiemmassa kyselyssä palvelusetelin vaikutukset olivat hyvin samanlaisia.

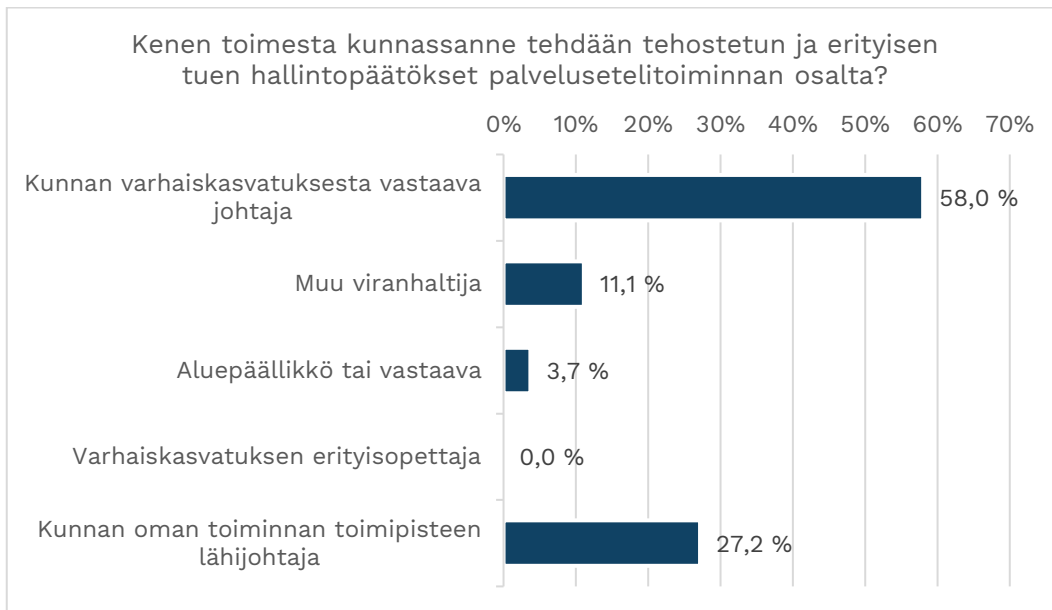

Kuvio 21. Palvelusetelin vaikutus varhaiskasvatuspalvelun kysyntään (n=62).

4.7 Lapsen tukeminen ja palveluseteli

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 15 e §:n mukaan 15 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tuesta on tehtävä hallintopäätös viipymättä. Pykälän mukaisesti päätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa oleva kunta. Jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan järjestämä varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta. Palvelusetelin osalta lain perustelujen mukaan päätöksen voisi tehdä myös palvelusetelin myöntänyt kunta, vaikka toimipaikka olisikin toisen kunnan alueella. Lakimuutos on tullut voimaan 1.8.2022 alkaen. Kysyimme tätä asiakokonaisuutta ensimmäisen kerran edellisessä 2022 kyselyssä ennakoivasti. Nyt asiaa kysytään jo kolmannen kerran. Selvitimme, miten palvelusetelin osalta asia on kunnissa tältä osin toteutettu, mille virkanimikkeelle päätöksenteko on delegoitu, miten lapsen saama päätös mahdollisesti vaikuttaa palvelusetelin arvoon.

Palvelusetelitoiminnassa lapsen tehostetun ja erityisen tuen päätöksentekijän on useimmiten kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja. Kysymyksen vastanneiden 81 kunnan osalta näin toimitaan 47 kunnassa. Päätöksiä asian osalta tekee 22 kunnassa kunnan oman toimipisteen lähijohtaja. Tämä eroaa aiemmasta kyselystä, jolloin toimipisteen lähijohtaja ei tässä tapauksessa toiminut päättäjänä yhdessäkään 92 kysymyksen vastanneesta kunnasta. Sen sijaan vuoden 2024 kyselyssä aluepäällikkö tai muu viranhaltija teki päätökset 32 kunnassa kun nyt tehdyssä kyselyssä näin toimitaan vain kolmessa kunnassa.

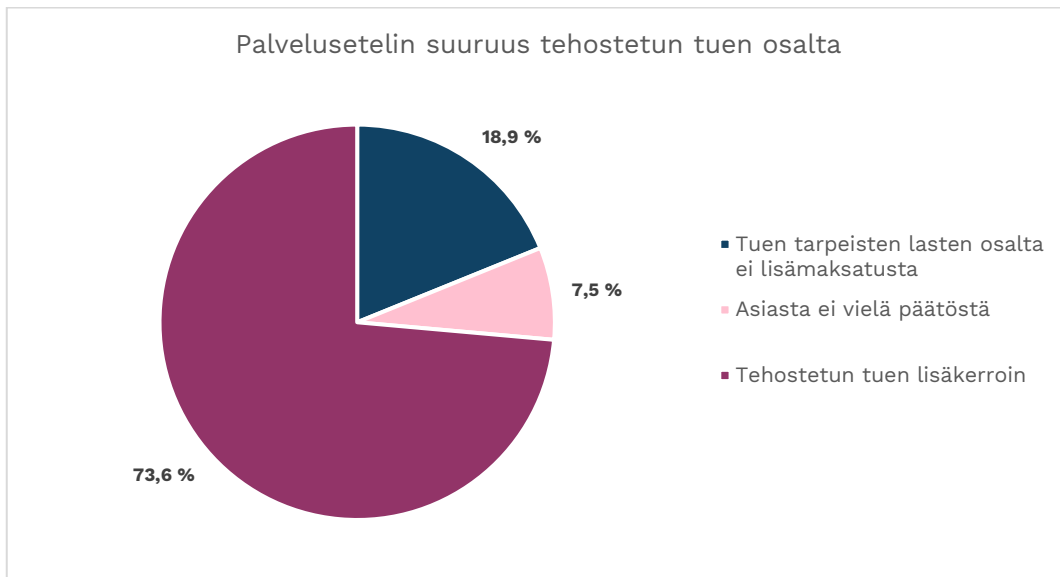

Kuvio 22. Tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöskäytännöt palvelusetelitoiminnassa (n=81).

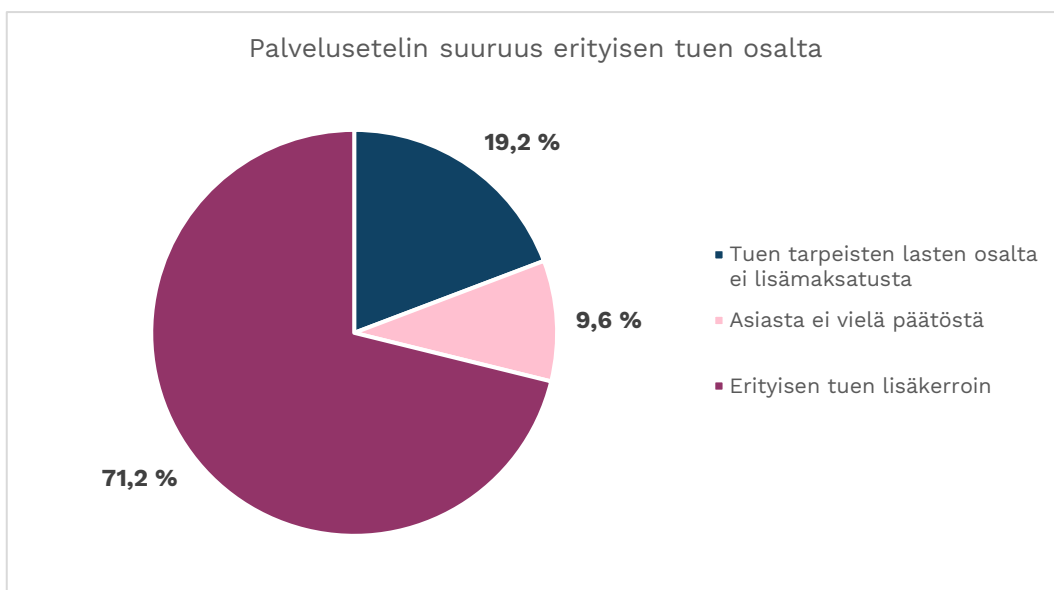
Kunnat kertoivat, että muita päätöksiä tekeviä virkanimikkeitä ovat esimerkiksi kunnan varhaiskasvatuksen suunnittelija, palvelukoordinaattori, erityisvarhaiskasvatuksen asiantuntija, Varhaiskasvatuksen palvelujohtaja, erityisvarhaiskasvatuksen koordinaattori ja perusopetuksen erityissuunnittelija. Päätöksentekijöiden virkanimikkeet olivat hyvin moninaisia.

4.7.1 Palvelusetelin lisäkertoimet lapsen tuen osalta

Kunnissa käytetään pääsääntöisesti erilaisia lisäkertoimia korottamaan palvelusetelin arvoa lapsen tehostetun tai erityisen tuen tilanteissa. Tehostetun tuen osalta erilaisia kertoimia palvelusetelin arvon korottamiseksi on käytössä 39 (74 %) kysymykseen vastanneessa kunnassa. Erityisen tuen osalta vastaavasti kertoimia käytetään 37 (71 %) kysymykseen vastanneessa kunnassa. Sen sijaan tehostetun tuen osalta ylimääräisiä kertoimia ei ole käytössä tai asiasta ei ole vielä tehty päätöstä 14 kunnassa. Erityisen tuen osalta vastaava tilanne on 15 kysymykseen vastanneessa kunnassa.

Kuvio 23. Palvelusetelin lisäkerroin tehostetun tuen osalta (n= 53).

Kuvio 24. Palvelusetelin lisäkerroin erityisen tuen osalta (n= 52).

Tehostetun ja erityisen tuen osalta palvelusetelin kertoimet vaihtelivat kuntien antamien vastausten perusteella 1,7 ja 4,3 välillä riippuen tuen muodosta. Kuntien toimintatavoissa on eroja, vaikka kertoimien käyttö onkin yleistä. Eri tuen muodot ovat myös kustannusnäkökulmasta erilaisia. Lisäksi kunta saattaa

kustantaa palveluntuottajalle erimerkiksi lapsen tarvitseman avustajan tai maksaa siihen liittyvät palkkakustannukset.

Jos lapsiryhmässä on vähintään 4 tuen lasta, joilla päätös, kunta voi harkinnanvaraisen päätöksen mukaan korvata avustajan palkkakulut.

Korotettu palveluseteli yksilökohtaisen harkinnan mukaan 0,5–3 kertoimella.

Harkinnanvarainen tuen kerroin 2.

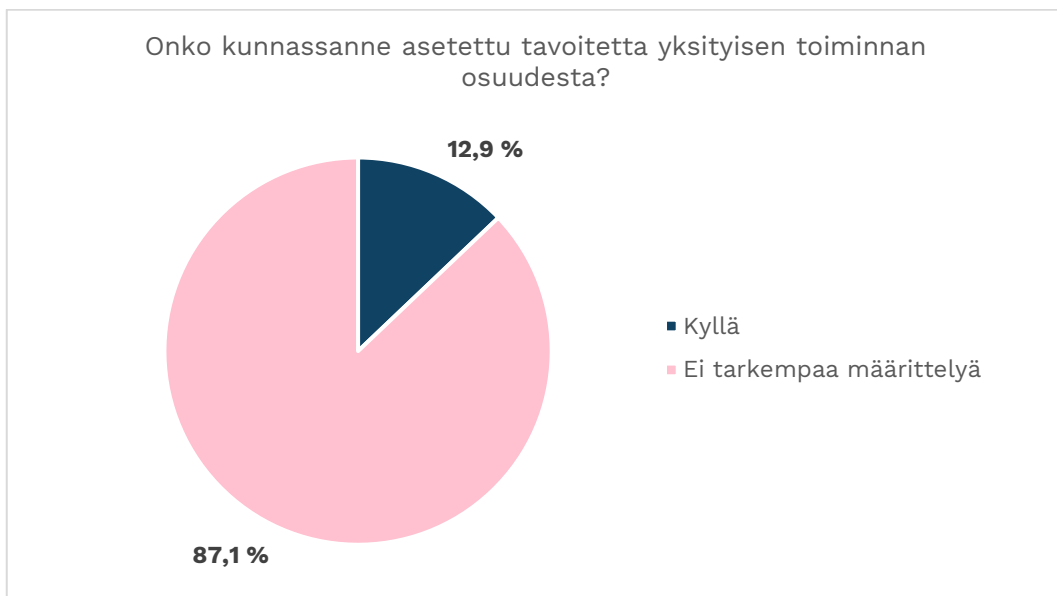
100–300 euroa/kk

Neuvoteltava kerroin

Tukea tarvitsevalle lapselle voidaan tehdä 1.75 kertoimen mukainen korotus palveluseteliin.

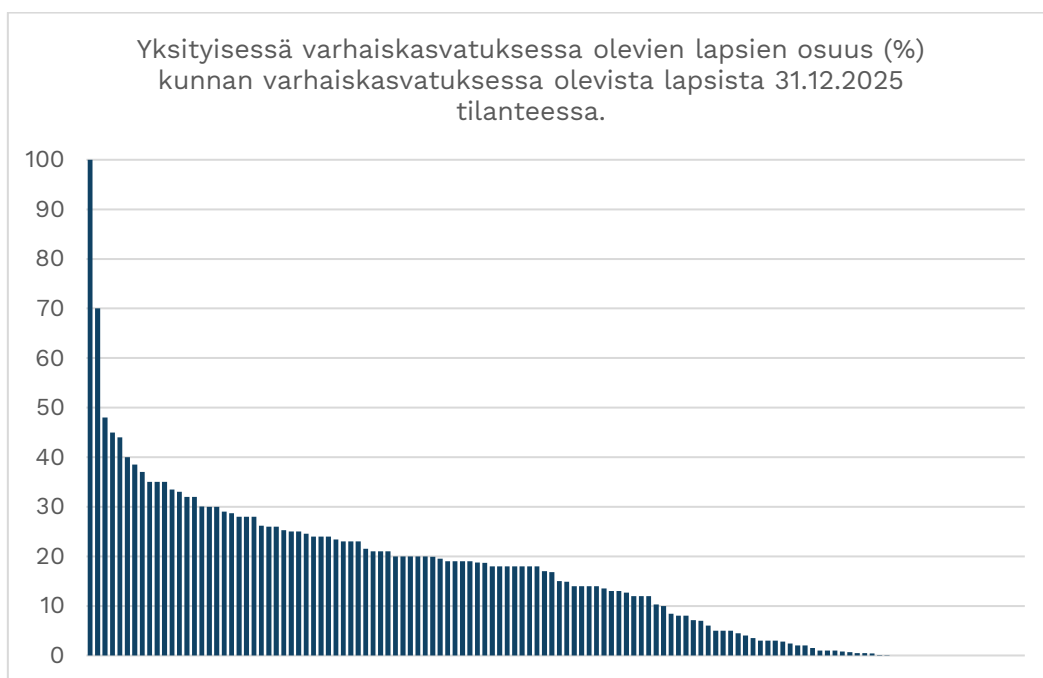
5 Yksityisen toiminnan osuus kunnan varhaiskasvatuksesta

Joissakin kunnissa on asetettu tavoitteita yksityisen toiminnan määrän osalta. Asiaa kysyttiin nyt jo neljättä kertaa. **Kyselyn perusteella 28 kysymykseen vastanneesta 217 kunnasta on asettanut jonkin tavoitteen yksityisen varhaiskasvatustoiminnan määrän suhteellisesta osuudesta kunnassa.** Aiemman vuoden 2024 kyselyn perusteella 35 kysymykseen vastanneesta 249 kunnasta oli toiminut samoin. Sitä edellisen vuoden 2022 kyselyn vastaavaa tavoitetta oli asetettu myös 35 kunnassa. Vuoden 2020 kyselyssä asiaa kysyttiin ensimmäisen kerran ja silloin 36 kunnassa oli asetettu tavoite yksityisen varhaiskasvatustoiminnan määrästä kunnassa. **Toimintatapaa ei voi kyselymme perusteella pitää kovin-kaan yleisenä**

Kuvio 25. Yksityiselle toiminnalle on kunnassa asetettu tavoite (N=217).

Kyselyssä kysyttiin myös tällä hetkellä yksityisessä toiminnassa olevien lasten määrää verrattuna kunnan omaan toimintaan. Kunnittainen vaihtelu yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistumisen suhteen oli kyselyn perusteella suurta. Vaihteluväli oli muutamasta prosentista suurimmillaan yhden kunnan 100 prosenttiin, jossa kunnan kaikki lapset ovat palvelusetelitoiminnassa. **Keskimäärin yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä oli noin 18,7 prosenttia kunnan omaan toimintaan verrattuna niissä kunnissa, joissa lapsia oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa.** On myös paljon kuntia missä yksityistä palvelua ei ole ollenkaan. Mikäli yksityisen toiminnan osuutta tarkastellaan kaikkien kysymykseen vastanneiden 217 kunnan osalta on yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän osuus 10 prosenttia. **Opetushallituksen varhaiskasvatuksen tilastoportaali vipusen mukaan yksityisen hoidon tuella tai palvelusetelitoiminnassa kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 31.12.2024 oli 17,7 prosenttia**

Kuvio 26. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus % (osuus > 0, N=108).

6 Kyselyn keskeiset tulokset

6.1 Vertailutietoa vuodesta 2008 alkaen

Kuntaliitto on selvittänyt vuodesta 2008 alkaen joka toinen vuosi lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiin liittyviä summia ja laajuutta kunnissa. Palveluseteli otettiin kyselyyn mukaan vuonna 2012 alkaen. Vuoden 2026 kysely on jo kymmenes.

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on seurannan aikana kasvanut aina vuoteen 2012 asti, mutta sen jälkeen on kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä kääntynyt laskuun. Vuoden 2018 ja 2016 välillä lasku on ollut merkittävää. Edelliseen kyselyyn verrattuna kotihoidontuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on suhteellisesti pysynyt melko samalla tasolla. Seuraava kysely toteutetaan vuonna 2028.

Vuoden 2025 kyselyssä kotihoidon tuen kuntalisää maksoi 24,2 prosenttia kyselyyn vastanneista kunnista, kun edellisessä vuoden 2024 kyselyssä 25,4 % kyselyyn vastanneista maksoi kuntalisää. Kyselyn perusteella voidaan olettaa, että kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta tällä aikavälillä.

Perheille maksettava kotihoidon tuen keskimääräinen kuntalisä on pysynyt melko samalla tasolla edelliseen vuoden 2024 kyselyyn verrattuna. Aiemmassa vuoden 2022 kyselyssä kotihoidontuen kuntalisä oli keskimäärin 165 €/lapsi kun nyt toteutetun kyselyn perusteella kuntalisä oli keskimäärin 183 euroa/lapsi. Huomioitavaa on, että lakisääteisen kotihoidon tuen hoitorahan ja hoitolisän osalta indeksitarkistukset on hallituksen toimesta jäädytetty vuoden 2023 tasolle eikä korotuksia niihin ole tehty. Valtakunnallisena tavoitteena on edelleen nostaa varhaiskasvatukseen osallistumista, jolla voi olla vaikutusta siihen, miten kotihoidontukea kehitetään. Viimeisimmän [perhevapaita koskevan tutkimuksen](#) osalta suositellaan jopa koko kotihoidon tuesta luopumista.

Vuonna 2014 yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 123 kuntaa ja vuoden 2016 kyselyssä enää 109 kuntaa. Vuoden 2018 kyselyssä kuntalisää maksavien kuntien määrä oli 97 ja vuoden 2020 kyselyssä yksityisen hoidon tuen

kuntalisää maksoi 93 kuntaa. Vuonna 2022 toteutetussa kyselyssä yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 92 kuntaa. Edellisessä vuoden 2024 kyselyssä yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 92 kuntaa. Nyt tehdyssä kyselyssä enää 67 kuntaa maksoi kuntalisää. Tuloksia arvioitaessa on huomioitava, että vuoden 2024 kyselyyn vastasi 32 kuntaa enemmän kuin nyt toteutettuun kyselyyn.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on suhteellisesti sama, eikä siinä ole tapahtunut merkittävää muutosta aiempaan kyselyyn verrattuna. Kuntalisän suuruus vaihtelee hoitomuodosta riippuen ja **nyt tehdyn kyselyn perusteella maksettavan kuntalisän suuruus on pysynyt melko lähellä vuoden 2024 tasoa.** Enimmillään lisää maksettiin 820 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla kuntalisän suuruus oli keskimäärin päiväkotihoidossa 463 euroa ja yli 3-vuotiaan kohdalla 334 euroa.

Vuonna 2024 kuntalisän suuruus päiväkotihoidossa oli alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla keskimäärin 418 euroa ja yli 3-vuotiaan kohdalla 330 euroa. Vuonna 2022 kuntalisä oli enimmillään 890 euroa/lapsi.

Palvelusetelin osalta sitä käyttävien kuntien määrä on jatkuvasti kasvanut. Vuonna 2012 palvelustelitoimintaa oli 25 kunnassa, vuonna 2018 75 kunnassa ja vuoden 2020 kyselyssä jo 95 kunnassa oli käytössä palveluseteli. **Nyt toteutetun kyselyn mukaan palveluseteli on käytössä 81 kunnassa. Vuonna 2024 palveluseteliä käytettiin 98 kunnassa. Koska kyselyyn vastasi selvästi vähemmän kuntia aiempiin kyselyihin verrattuna, ei suoraa vertailua palveluseteliä käyttävien kuntien osalta voi tehdä.** Vuonna 2024 kuntien määrä oli pysynyt täysin samana verrattaessa vuoden 2022 kyselyyn. Palvelusetelin arvon vertailu on haastavaa, koska palvelusetelin arvo riippuu monista tekijöistä, kuten tulosidonnaisuudesta tai kiinteähintaisuudesta sekä erilaisista kertoimista hoitoaikaan, lapsen ikään tai erityiseen tukeen liittyen.

Taulukko 18. Vertailua vuosien 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 ja 2022 kuntakyselyistä.

Vertailut (2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020, 2022, 2024)	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022	2024	2026
Manner-Suomen kuntia, lkm	326	320	304	297	295	294	293	293	292
Kyselyyn vastanneita kuntia, lkm	326	320	288	256	255	263	251	251	219
Kotihoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat, lkm ja %	84 (26%)	99 (31%)	85 (30%)	60 (23%)	48 (19%)	55 (21 %)	52 (21 %)	64 (25 %)	53 (24 %)
Kotihoidon tuen kuntalisän keskiarvo	144 €/lapsi	148 €/lapsi	148 €/lapsi	152 €/lapsi	147 €/lapsi	170 €/lapsi	165 €/lapsi	188 €/lapsi	183 €/lapsi
Kotihoidon tuen kuntalisä vaihteluväli	50-250 €/lapsi	50-264 €/lapsi	50-264 €/lapsi	36-252 €/lapsi	36-300 €/lapsi	40-350 €/lapsi	30-350 €/lapsi	30-350 €/lapsi	50-350 €/lapsi
Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat, lkm ja %	127 (39%)	137 (43%)	123 (43%)	109 (43%)	97 (42%)	93 (36 %)	92 (37 %)	85 (34 %)	67 (31 %)
Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaihteluväli (pl. Tulosidonnainen tuki)	50-797 €/lapsi	50-747 €/lapsi	50-1185 €/lapsi	50-860 €/lapsi	50-1210 €/lapsi	84-783 €/lapsi	84-890 €/lapsi	84-1642 €/lapsi	84-824 €/lapsi
Palveluseteliä käyttävät kunnat, lkm ja %		25 (8%)	38 (13%)	48 (19%)	75 (30%)	95 (36 %)	95 (39 %)	98 (39 %)	81 (37 %)
Palvelusetelin arvo, vaihteluväli keskimäärin (2018 alk. tulosidonn.)			424- 1066 €		408-1115 €	439- 1078€	477-1019 €	526-1107 €	207-1484 €

6.2 Vuoden 2026 kyselyn keskeiset tulokset

Koska kyselyyn vastasi aiempaa hieman vähemmän kuntia, vertailun tekeminen on hankalaa. Kokonaisuutena kyselyn vastausprosenttia (75 %) voidaan pitää kattavana. Kyselyn perusteella on havaittavissa, että kotihoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä ei ole merkittävästi muuttunut aiempaan kyselyyn verrattuna. Kotihoidon tuen kuntalisää maksoi noin 24 prosenttia kyselyyn vastanneesta kunnasta (219). Aiempaan vuoden 2024 kyselyssä lähes 26 prosenttia kyselyyn vastanneesta 251 kunnasta maksoi kotihoidontuen kuntalisää. Vuonna 2018 kotihoidon tuen kuntalisää maksoi 48 kuntaa ja vuoden 2020 kyselyssä lisää maksoi 55 kuntaa. Vuoden 2022 kyselyssä kotihoidontuen kuntalisää maksoi 52 kuntaa. Nyt toteutetussa kyselyssä kuntalisää maksavien kuntien suhteellinen osuus on pysynyt lähes samana. Kuntalisän suuruus on lähes samalla tasolla vuoden 2024 kyselyyn verrattuna. **Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2026 keskimäärin 183 euroa/lapsi, kun se vuonna 2024**

oli 188 euroa/lapsi. Edellisessä vuonna 2022 toteutetussa kyselyssä kotihoidon tuen kuntalisää maksettiin keskimäärin 165 euroa/lapsi, kun vuonna 2020 kuntalisä oli keskimäärin 170 euroa/lapsi, ja vuonna 2018 oli keskimäärin 147 euroa/lapsi.

Yksityisen hoidon tuen osalta kuntalisää maksavien kuntien suhteellinen osuus on hieman pysynyt melko samana edelliseen vuonna 2024 toteutettuun kyselyyn verrattuna. Nyt toteutetussa kyselyssä 67 (31 %) kyselyyn vastanneesta 219 kunnasta maksoi yksityisen hoidon tukea. Edellisessä vuoden 2024 kyselyssä 85 (34 %) kyselyyn vastanneesta 249 kunnasta maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Vuoden 2022 kyselyssä yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 92 (37 %) kuntaa kyselyyn vastanneista kunnista. **Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on ollut laskussa jo pidempään.** Vuonna 2018 vielä 42 % kyselyyn vastanneista kunnista maksoi yksityisen hoidon kuntalisää. Vastaava osuus vuoden 2020 kyselyssä oli enää 36 %. Vuonna 2016 lisää maksoi vielä 109 kuntaa kun nyt kuntia oli enää 67. Nyt toteutettuun kyselyyn vastasi kuitenkin 32 kuntaa vähemmän kuin vuonna 2024.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan useammassa kunnassa (67 kuntaa) kuin kotihoidon tuen kuntalisää (53 kuntaa) kyselyyn vuonna 2026 vastanneissa 219 kunnassa.

Palvelusetelitoiminnan osalta voidaan todeta, että palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on ei ole juurikaan muuttunut edelliseen kyselyyn verrattuna. Kyselyyn vuonna 2026 vastanneista kunnista 81 (37 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli. Vastaavasti vuonna 2024 vastanneista kunnista 98 (39 %) käytti palveluseteliä varhaiskasvatuspalveluissa. Vuonna 2022 vastanneista kunnista 98 (39 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli. Vuonna 2020 vastanneista kunnista 95 (36 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuspalvelussa. Kyselyyn vuonna 2018 vastanneista kunnista palveluseteli oli käytössä vastaavasti 75 (30 %) kunnassa. **Palvelusetelin käyttö on pysynyt melko samalla tasolla vuodesta 2020 alkaen.** Vuonna 2016 vastanneista kunnista 48 (19 %) ja vuonna 2014 vain 25 kuntaa ilmoitti käyttävänsä palveluseteliä. Kyselyn mukaan palvelusetelin käyttöönotosta vuonna 2026 oli suunnitelmia neljässä kunnassa. **Vaikuttaa siltä, että palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on vakiintunut ja sitä käyttävien kuntien määrä ei ole enää juurikaan muuttunut.**

Yksityisen toiminnan osalta lapsimäärissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Kyselyn perusteella lapsimäärä on hieman vähentynyt aiempaan kyselyyn verrattuna, mutta tarkasteltaessa valtakunnallisia tilastoja merkittävää muutosta lapsimäärien osalta ei kuitenkaan ole tapahtunut. Opetushallituksen varhaiskasvatuksen tilastoportaali Vipusen mukaan yksityisen hoidon tuella tai palvelusetelitoiminnassa kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli 17,7 prosenttia. **Kansallisten tilastojen ja Kuntaliiton kyselyn perusteella näyttää**

siltä, että yksityisen hoidon tuella toteutetun varhaiskasvatuksen osuus varhaiskasvatuksen toteuttamisessa edelleen vähenee ja palvelustelillä toteutetun pysyy vähintään nykyisellä tasolla.

7 Johtopäätökset

Varhaiskasvatuksessa on tapahtunut paljon muutoksia lyhyessä ajassa. Laki lasten päivähoidosta muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 alkaen ja nyt sovellettava varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.9.2018. Voimaantulon jälkeen muutoksia on tehty ja viimeisin merkittävä muutos tuli voimaan 1.8.2022 alkaen, jolloin lapsen oikeutta tuen saamiseen tarkennettiin lisäämällä lakiin kokonaan 3 a luku. Varhaiskasvatukseen vaikuttavaa perhevapaaajärjestelmää on myös muutettu 1.8.2022 alkaen ja sen johdosta on tehty muutoksia varhaiskasvatuslakiin. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki on tullut voimaan 1.3.2017 alkaen ja sen jälkeen tulorajoja on muutettu jo useamman kerran. Asiakasmaksulain muutoksilla on vaikutusta erityisesti tulosidonnaiseen palveluseteliin ja kustannuksiin siltä osin. Viimeisimpänä vuoden 2026 alusta tuli varhaiskasvatukselle oma sovellettava laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä. Pääperiaatteet säilyivät kuitenkin entisinä. Lisäksi yksityisen toiminnan lupamenettely muutettiin rekisteröintimenettelyksi. Monilla tehdyillä lakimuutoksilla on vaikutuksia kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisäkäytänteisiin ja palvelusetelin toimintatapoihin.

7.1 Lakimuutosten mahdolliset vaikutukset

Vuoden 2022 kyselyssä kartoitettiin ensimmäisen kerran alustavasti elokuussa 2022 voimaan tulleiden lakimuutosten vaikutuksia ja toimintatapoja. Nyt asiaa kartoitettiin jo kolmannen kerran. Vaikuttaa siltä että, toimintatavat ovat vakiintuneet paikallisen käytännön mukaisiksi. Muutokset ovat vaikuttaneet erityisesti yksityisen hoidon tuen kuntalisän ja palvelusetelitoiminnan kustannuksiin sekä erilaisiin lapsen tuen lisämäärityksiin. Perhevapaaudistuksenkin osalta toimintatavat ovat vakiintuneet. Osaltaan tehty muutokset ovat nostaneet erityisesti pienten lasten varhaiskasvatukseen osallistumista. Se on voinut heijastua kotihoidontuen kuntalisään siten, että kunnissa on uudelleen pohdittu kuntalisän käyttöönottoa. Kotihoidontukea voidaan nykyisin maksaa jo ennen lapsen varhaiskasvatusoikeuden alkamista, mikä osaltaan haastaa pohtimaan kuntalisäkäytänteitä. Kotihoidontuen kuntalisän erilaisten ehtojen osalta ei muutosta tai erilaisia rajaustoimia tältä osin ole kuitenkaan havaittavissa. Myös tahtotila varhaiskasvatukseen osallistumisen lisäämisestä voi muuttaa paikallista päätöksentekoa ja muuttaa kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen ikärajoja tai

sen maksamista ylipäättään. Toisaalta voi olla tarve pyrkiä siihen, että aivan nuorimmat lapset hoidettaisiin pidempään kotona vanhempainvapaan ja kotihoidontuen kuntalisän avulla.

Toteutetuilla lakimuutoksilla on ollut merkittäviä vaikutuksia varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja järjestämisen kustannuksiin. Kunnissa on jouduttu arvioimaan varhaiskasvatuksen järjestämistä monin tavoin. Myös yksityisen palvelutoiminnan osalta tilannetta joudutaan edelleen arvioimaan jatkossa esimerkiksi mahdollisen maksumuutosten ja lapsen tuen ratkaisujen osalta. Perhevapaa-uudistus voi jatkossakin heijastua kotihoidon tuen kuntalisäkäytäntöihin. Onko kunnassa tarpeen muuttaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää tai mikä vaikutus lapsen tuen ratkaisuilla on palvelusetelin arvoon ja käyttöön. Laki varhaiskasvatuksen palvelusetelistä toi selkeyttä palvelusetelitoimintaan. Toistaiseksi on vielä liian aikaista tehdä johtopäätöksiä lakimuutoksen vaikutuksista ja toimintatapojen muutoksista.

Nyt toteutettu kysely osoittaa, että toimintatavat ovat vakiintuneet eikä suuria muutoksia enää ole tapahtunut. Kotihoidontuen kuntalisää käyttävien kuntien määrä saattaa jatkossakin hieman kasvaa. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta vaikuttaa siltä, että käyttö sen osalta edelleen vähenee ja toiminta muuttuu palvelusetelitoiminnaksi joiltakin osin. Kuntalisien erilaiset lisäehdot ovat pääosin samoja aikaisempiin kyselyihin verrattuna.

7.2 Vaikutukset vanhempien valintoihin ja varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen

Kokonaisuutena voidaan todeta, että kuntalisillä ja palvelusetelitoiminnalla on merkitystä kunnille järjestettäessä varhaiskasvatuspalveluita. Niiden suoraa vaikuttavuutta palvelun kysyntään on kuitenkin vaikea arvioida. Palvelusetelitoiminta lisää selkeästi vanhempien valinnanmahdollisuuksia varhaiskasvatusta hakiessa. Myös kunnan kannalta malli, jossa omaa toimintaa täydennetään palvelusetelitoiminnalla tuo joustoa ja mahdollisuutta reagoida nopeasti palvelutarpeen muutoksiin. Moni kunta järjestää edelleen myös varhaiskasvatuksen avoimia palveluita, kuten erilaista kerhotoimintaa, jolloin lapsi voi saada laadukasta varhaiskasvatusta samanaikaisesti kotihoidon tuen kanssa. Asiakasmakslain muutosten vuoksi erilaisten avointen palveluiden järjestäminen on osin muodostunut haasteelliseksi. Varhaiskasvatusta on suurimmalle osalle perheitä jo nyt maksutonta.

Lapsella on oikeus saada varhaiskasvatusta sen kuukauden alusta, kun lapsi täyttää 9 kuukautta. Kyselyn perusteella voidaan todeta, että kotihoidon tuen kuntalisällä voidaan perheitä ohjata valitsemaan erityisesti pienten lasten osalta lapsen hoitaminen kotona varhaiskasvatukseen osallistumisen sijaan. Vanhempainvapaata voi käyttää siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta.

Perheet voivat tehdä joustavia järjestelyitä lapsen hoidon toteuttamiseksi, jolloin kotihoidon tuen kuntalisää on tarkasteltava monesta eri näkökulmasta. Huomioitavaa on, että niiden kuntien määrä, joiden kuntalisän ehtojen mukaan myös vanhempi sisarus hoidettava kotona on vähentynyt. Mikäli varhaiskasvatukseen osallistumista halutaan lisätä, olisi kunnassa harkittava kotihoidontuen kuntalisän maksamisen ehtoja tästäkin näkökulmasta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yli kolmevuotiaalle maksettavaan lakisääteiseen sisaruskorotukseen. Edelleenkin suurin osa kunnista ei kuntalisää maksa.

Kotihoidon tuen kuntalisän osalta on vaikea arvioida, miten kunnat tulevat jatkossa kuntalisän osalta toimimaan. Juuri kyselyn kirjoittamisen aikaan julkaistiin [selvitys perhevapaajärjestelmän kehittämiseksi](#). Selvityksessä ehdotetaan, että kotihoidon tuesta tulisi kokonaan luopua. Sen sijaan tulisi vanhempainvapaajärjestelmää tulisi kehittää selkeämmäksi. Kuntien kannalta kotihoidon tuesta luopuminen on haastava ja kustannuksia lisäävä toimenpide. Asia ei kuitenkaan ole yksinkertainen. Selvityksessä esitetään lisäksi, että lakia tulisi muuttaa siten, ettei kunta enää voisi omin päätöksin maksaa kuntalisää. Ehdotuksilla on suora vaikutus varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja toteutuessaan tulisi erityisesti alle 3-vuotiaiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen kasvamaan. Toisaalta kotihoidontuesta luopuminen ja kokonaisuuden selkiyttäminen on kuitenkin hyvä tavoite. Mahdollisessa jatkovalmistelussa on tarkasti pohdittava eri vaihtoehtojen vaikutuksia eri palvelukokonaisuuksiin. Myös rahoituksesta on puhuttava. Mahdollisia jatkotoimia odotellessa, on syytä pohtia, onko kuntalisän maksamisella todellisia vaikutuksia esimerkiksi varhaiskasvatuksen kysyntään ja tarpeeseen. Onko kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaista pyrkiä pitämään vähintään toinen vanhemmista kotona eikä työmarkkinoilla. Tyypillisesti kotona oleva vanhempi on edelleen äiti. Millaisiin perheisiin kuntalisän maksaminen erityisesti vaikuttaa. Selvitys antaa laajan kuvan nykytilanteesta ja siihen liittyvistä haasteista.

Tätä selvitystä kirjoitettaessa on eduskunnassa käsiteltävänä [kotihoidontukeen tuleva lakimuutos](#). Muutoksella pyritään vaikuttamaan maahanmuuttajien oikeuteen saada kotihoidontukea. Kotihoidon tuen maksamiseksi edellytettäisiin lähtökohtaisesti, että tuen saaja on asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Kotihoidon tuki maksettaisiin vain lasta pääasiallisesti hoitavalle vanhemmalle tai muulle huoltajalle. Asumisaikavaatimusta sovellettaisiin vain, jos kotihoidon tukea hakeva henkilö on muuttanut Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Muutos koskisi toistaiseksi melko pientä joukkoa ja vaikutukset kohdentuvat pääosin suurempiin kaupunkeihin ja kuntiin, joihin maahanmuutto pääosin kohdentuu. Jää nähtäväksi vaikuttaako tulossa oleva lakimuutos kuntien kuntalisäkäyttöihin.

7.3 Yksityisen hoidon tuki vai palveluseteli

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän käyttö kunnissa vaihtelee vuosittain. Nyt toteutetun kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 67 kuntaa, mikä on selvästi vähemmän kuin edellisessä vuoden 2024 kyselyssä. Vastaavasti palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on pysynyt lähes samana. Kyselyyn vastanneiden kuntien osalta palveluseteli on käytössä 81 kunnassa. Suora vertailu on kuitenkin haastavaa, sillä vastaajia oli 32 kuntaa vähemmän kuin vuoden 2024 kyselyssä. Rohkenen kuitenkin todeta, että palvelusetelin sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisä on vakiintunut tiettyjen kuntien toimintatavaksi eikä merkittävää muutosta asian osalta ole havaittavissa.

Palvelusetelitoiminnassa on otettava huomioon, että sitä ei voi käyttää, jos perhe palkkaa hoitajan kotiin, joten tältä osin yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä on merkittävä vaihtoehto. Tämä toimintapa perheiden osalta näyttää melko vakiintuneelta ja muutoksia aiempiin vuosiin verrattuna ei juurikaan ole. On todennäköistä, että ratkaisut tehdään paikallisten olosuhteiden perusteella joko taloudellisten tai muiden strategisten valintojen johdosta. Kyselyssä ei ole tarkemmin selvitetty syitä kuntalisästä luopumiselle tai palvelusetelin käyttämiselle. Kuntien kanssa käytyjen epävirallisten keskustelujen kautta syntyy käsitys, että palveluseteliä pidetään parempana vaihtoehtona. Kunnat kokevat, että sen avulla pystytään tekemään paikallisesti parempia ratkaisuja yksityisen toiminnan tukemisen, ohjauksen ja neuvonnan osalta. Myös varhaiskasvatuksen laadullisia näkökulmia voidaan paremmin ottaa huomioon. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta moni kunta on sopinut Kelan kanssa sen maksamisesta. Tällöin Kela on määrittää kuntalisän maksamiselle ehdot, jotka se voi hyväksyä. Mikäli kunta haluaa ehtoja, joita Kela ei hyväksy, joutuu se maksattamaan kuntalisän itse. Lisäksi tuen lakisääteisiin osiin ei kunta voi ollenkaan vaikuttaa. Tässä kyselyssä on kolmatta kertaa kartoitettu kuntalisää maksavien kuntien osalta maksatuskäytännöistä. Tämäkin kokonaisuus vaikuttaa vakiintuneen, eikä suuria eroa aiempaan kyselyyn ole. **On hyvä muistaa, että sekä kotihoidon tuki että yksityisen hoidon tuki, on kunnan rahoittamaa kuntalisän lisäksi myös lakisääteisiltä osin.**

Yksityisen hoidon tuen kuntalisällä tai palvelusetelillä pyritään selvästi sekä tukemaan yksityistä palvelutuotantoa, että ratkaisemaan varhaiskasvatuspalvelun kysyntään ja muutoksiin liittyviä haasteita. Kunnat joutuvat usein harkitsemaan investointia uusiin toimitiloihin pitkään. Näin saattaa syntyä tilanteita, että kunnan omassa toiminnassa ei olekaan riittävästi paikkoja kattamaan palvelun kysyntää. Tällöin yksityisen toiminnan kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan ohjata perheitä myös yksityisen palvelun pariin. Kuntalisällä tai tulosidonnaisella palvelusetelillä pyritään osaltaan turvaamaan sitä, ettei yksityisen palvelun hinta huoltajille muodostuisi esteeksi paikan ottamiselle.

7.4 Tuen kustannusvaikutukset

Kunnat arvioivat tarkkaan yksityisen hoidon tuen kustannusten kokonaisuutta verrattuna palvelun järjestämiseen omana toimintana. Tuen kustannusten lisäksi huomioidaan kunnan valvontaan ja toiminnan ohjaukseen liittyvät kustannukset. Yksityisellä toiminnalla voidaan myös laajentaa palveluvalikoimaa erilaisten pedagogisten suuntausten, kuten montessori- tai steinerpedagogiikka, tai erikielisten palveluiden osalta. Tälläkin tavalla perheiden valinnanmahdollisuudet kasvavat.

Palvelusetelitoiminnan osalta ei tämän kyselyn perusteella ole enää havaittavissa sitä käyttävien kuntien määrän kasvua. Kunnat pystyvät määrittelemään koko palvelusetelin arvon itse, eikä siihen liity yksityisen hoidon tuen mukaista valtakunnallista hoitorahaa ja hoitolisää, joiden määrästä säädetään lailla. Samoin kunta voi paremmin ohjata yksityistä palvelutoimintaa verrattuna tilanteeseen, jossa kunta ei maksa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, eikä käytä palveluseteliä. Kunta myös hyväksyy palvelusetelitoimintaan tuleva palvelusetelitoiminnan ehdot täyttävät toimijat.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisään ja palveluseteliin liittyy samankaltaisuuksia mutta myös merkittäviä eroja. Merkittävin ero lienee se, että palvelusetelissä koko arvosta päättää kunta, mutta yksityisen hoidon tuen osalta kunta päättää ainoastaan kuntalisästä. Lisäksi on syytä korostaa, että palveluseteli on varhaiskasvatuslain 5 §:n mukaisesti yksi kunnan tapa järjestää varhaiskasvatusta. Yksityisen hoidon tuki sitä ei ole. Yksityisen hoidon tuki ja kotihoiton tuki on perheelle tarjottu vaihtoehto järjestää lapsensa hoito muulla tavoin (varhaiskasvatuslaki 14 §).

Palvelusetelillä ratkaistaan pitkälti samanlaisia haasteita kuin yksityisen hoidon tuenkin kanssa. Kyselyn perusteella näyttää siltä, että palvelusetelin käyttö on jäämässä nykyiselle tasolle. Palveluseteli on joustavampi toimintatapa suhteessa 1.8.2022 voimaan tulevan lapsen tukemiseen liittyvän lakimuutoksen osalta. Toisaalta erityisesti tulosidonnaisen palvelusetelin osalta haasteena on jatkuva asiakasmaksujen tuloarajojen korotus. Kuntien palvelusetelikustannukset ovat olleet nousussa. Yhteistyöhön palveluntuottajien kanssa ja oikean palvelusetelin arvon määrittelyyn sovelletaan 1.6.2026 voimaan tullutta [lakia varhaiskasvatuksen palvelusetelistä](#).

Näyttää siltä, että palvelusetelin käyttö kunnissa ei enää merkittävästi kasva ja yksityisen hoidon tuen käyttö saattaa edelleen kuitenkin hieman vähentyä. Yksityisten palveluntuottajien määrä vaihtelee ja Suomeen on syntynyt muutama valtakunnallinen ketju. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on tasaantunut ja valtakunnallisten tilastojen perusteella se on pysynyt vuodesta 2019 alkaen noin 18 prosentin tasolla. On syytä todeta, että kuntakohtaiset vaihtelut ovat merkittäviä ja on edelleen kuntia missä yksityistä palvelua ei ole. Yksityisen

toiminnan kehittymistä on syytä seurata ja kunnissa on syytä arvioida mikä toimintatapa varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta takaa laadukkaan palvelun lapsille muuttuvissakin tilanteissa.

Varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen on osa kuntien perustehtäviä ja eikä tätä ole jatkossakaan syytä muuttaa. Varhaiskasvatuspalvelu on perusopetuksen ohella luonteeltaan lähipalvelua, eikä sitä ole syytä eriyttää osaksi laajempaa palvelujen järjestämistä. Kunnilla tulee jatkossakin olla mahdollisuus paikallisesti ratkaista millä tavalla se varhaiskasvatuspalvelunsa järjestää.

Liite 1

Onko kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät sekä palveluseteli käytössä kunnassa? (2026)

Kunta	Maksaako kuntanne koti-hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaan kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Akaa	Ei	Ei	Ei
Alajärvi	Kyllä	Ei	Ei
Alavieska	Ei	Ei	Ei
Alavus	Ei	Ei	Ei
Askola	Kyllä	Kyllä	Ei
Aura	Ei	Ei	Kyllä
Enontekiö	Kyllä	Ei	Ei
Espoo	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Eura	Ei	Ei	Kyllä
Eurajoki	Kyllä	Kyllä	Ei
Forssa	Ei	Ei	Ei
Haapajärvi	Ei	Ei	Ei
Haapavesi	Ei	Kyllä	Kyllä
Hailuoto	Ei	Ei	Ei
Halsua	Ei	Ei	Ei
Hamina	Kyllä	Ei	Kyllä
Hanko	Ei	Ei	Ei
Harjavalta	Ei	Ei	Ei
Hartola	Ei	Ei	Ei
Hausjärvi	Ei	Ei	Kyllä
Heinola	Ei	Kyllä	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Heinävesi	Ei	Ei	Ei
Helsinki	Kyllä	Kyllä	Ei
Hollola	Ei	Kyllä	Kyllä
Huittinen	Ei	Ei	Kyllä
Hyrnsalmi	Kyllä	Ei	Ei
Hyvinkää	Ei	Kyllä	Kyllä
Hämeenkyrö	Ei	Ei	Kyllä
Hämeenlinna	Ei	Kyllä	Kyllä
Ii	Ei	Ei	Kyllä
Iitti	Ei	Kyllä	Ei
Ikaalinen	Ei	Kyllä	Ei
Imatra	Ei	Kyllä	Ei
Inari	Kyllä	Ei	Ei
Inkoo	Ei	Kyllä	Ei
Isokyrö	Ei	Ei	Kyllä
Janakkala	Ei	Ei	Kyllä
Joroinen	Ei	Ei	Ei
Juuka	Ei	Ei	Ei
Juupajoki	Ei	Ei	Ei
Juva	Ei	Kyllä	Ei
Jyväskylä	Ei	Ei	Kyllä
Jämijärvi	Ei	Ei	Ei
Jämsä	Ei	Ei	Ei
Järvenpää	Ei	Kyllä	Kyllä
Kaavi	Ei	Ei	Ei
Kajaani	Ei	Ei	Kyllä
Kalajoki	Ei	Ei	Kyllä
Kangasniemi	Ei	Ei	Ei
Kannonkoski	Ei	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Kannus	Kyllä	Ei	Ei
Karjajoki	Ei	Ei	Ei
Karkkila	Ei	Kyllä	Kyllä
Karvia	Ei	Ei	Ei
Kauhava	Kyllä	Ei	Ei
Kauniainen	Ei	Kyllä	Kyllä
Kaustinen	Kyllä	Kyllä	Ei
Keitele	Kyllä	Ei	Ei
Kemi	Ei	Ei	Ei
Keminmaa	Ei	Kyllä	Kyllä
Kempele	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kerava	Kyllä	Ei	Kyllä
Keuruu	Ei	Ei	Kyllä
Kihniö	Ei	Ei	Ei
Kihniö	Ei	Ei	Ei
Kinnula	Ei	Ei	Ei
Kirkkonummi	Ei	Ei	Kyllä
Kittilä	Kyllä	Kyllä	Ei
Kiuruvesi	Ei	Ei	Kyllä
Kivijärvi	Kyllä	Ei	Ei
Kokemäki	Ei	Ei	Ei
Kokkola	Ei	Ei	Kyllä
Kolari	Kyllä	Kyllä	Ei
Konnevesi	Ei	Ei	Ei
Korsnäs	Ei	Ei	Ei
Koski Tl	Kyllä	Ei	Ei
Kotka	Ei	Ei	Kyllä
Kouvola	Ei	Kyllä	Kyllä
Kristiinankaupunki	Ei	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Kruunupyö	Kyllä	Ei	Ei
Kuhmo	Kyllä	Ei	Ei
Kuhmoinen	Kyllä	Ei	Ei
Kuortane	Ei	Ei	Ei
Kurikka	Kyllä	Ei	Kyllä
Kärkölä	Ei	Kyllä	Ei
Kärsämäki	Ei	Ei	Ei
Lahti	Ei	Kyllä	Kyllä
Laihia	Ei	Ei	Kyllä
Laitila	Ei	Ei	Kyllä
Lapinjärvi	Kyllä	Ei	Ei
Lapinlahti	Ei	Kyllä	Ei
Lappajärvi	Ei	Ei	Ei
Lappeenranta	Ei	Kyllä	Kyllä
Lapua	Kyllä	Ei	Kyllä
Laukaa	Ei	Ei	Suunnitteilla
Lemi	Ei	Ei	Ei
Lempäälä	Ei	Kyllä	Kyllä
Lieksa	Ei	Ei	Ei
Lieto	Ei	Ei	Kyllä
Lohja	Ei	Kyllä	Kyllä
Loimaa	Ei	Kyllä	Ei
Loppi	Kyllä	Ei	Ei
Loviisa	Ei	Kyllä	Ei
Luhanka	Kyllä	Ei	Kyllä
Lumijoki	Kyllä	Kyllä	Ei
Luoto	Kyllä	Ei	Ei
Maalahti	Ei	Ei	Ei
Masku	Ei	Kyllä	Kyllä

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Merikarvia	Kyllä	Ei	Ei
Miehikkälä	Ei	Ei	Ei
Mikkeli	Ei	Kyllä	Kyllä
Muhos	Ei	Ei	Kyllä
Multia	Ei	Ei	Ei
Muonio	Kyllä	Ei	Ei
Mynämäki	Ei	Kyllä	Kyllä
Mäntsälä	Kyllä	Kyllä	Suunnitteilla
Mänttä-Vilppula	Ei	Ei	Ei
Mäntyharju	Kyllä	Ei	Ei
Nivala	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Nokia	Ei	Kyllä	Kyllä
Nousiainen	Ei	Ei	Ei
Nurmes	Ei	Ei	Ei
Nurmijärvi	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Närpiö	Ei	Ei	Ei
Orivesi	Ei	Kyllä	Kyllä
Padasjoki	Ei	Ei	Ei
Paimio	Ei	Kyllä	Kyllä
Paltamo	Ei	Ei	Ei
Parainen	Ei	Ei	Ei
Parikkala	Ei	Ei	Ei
Pedersören kunta	Ei	Ei	Ei
Pelkosenniemi	Ei	Ei	Ei
Pello	Kyllä	Ei	Ei
Perho	Kyllä	Kyllä	Ei
Petäjävesi	Ei	Ei	Ei
Pieksämäki	Ei	Ei	Kyllä
Pielavesi	Ei	Ei	Kyllä

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Pietarsaari	Ei	Ei	Ei
Pihtipudas	Ei	Ei	Ei
Pirkkala	Ei	Kyllä	Kyllä
Polvijärvi	Ei	Ei	Ei
Pomarkku	Ei	Ei	Ei
Pori	Ei	Kyllä	Kyllä
Pornainen	Ei	Kyllä	Kyllä
Porvoo	Ei	Kyllä	Kyllä
Posio	Ei	Ei	Ei
Pudasjärvi	Ei	Ei	Ei
Punkalaidun	Ei	Ei	Ei
Puolanka	Kyllä	Kyllä	Ei
Puumala	Kyllä	Ei	Ei
Pyhäjärvi	Kyllä	Ei	Ei
Pyhäjärvi	Kyllä	Ei	Ei
Pyhäntä	Kyllä	Ei	Ei
Pälkäne	Ei	Ei	Ei
Pöytyä	Ei	Ei	Kyllä
Raahe	Ei	Kyllä	Ei
Raisio	Ei	Kyllä	Kyllä
Rantasalmi	Ei	Ei	Ei
Ranua	Ei	Ei	Ei
Rauma	Ei	Kyllä	Kyllä
Rautjärvi	Ei	Ei	Ei
Reisjärvi	Ei	Ei	Ei
Riihimäki	Ei	Kyllä	Ei
Rovaniemi	Ei	Kyllä	Kyllä
Ruokolahti	Ei	Ei	Ei
Ruovesi	Ei	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Rusko	Ei	Ei	Kyllä
Rääkkylä	Ei	Ei	Kyllä
Saarijärvi	Ei	Ei	Kyllä
Salla	Ei	Ei	Ei
Sastamala	Ei	Kyllä	Kyllä
Sauvo	Kyllä	Kyllä	Ei
Savitaipale	Ei	Ei	Ei
Savukoski	Ei	Ei	Suunnitteilla
Seinäjoki	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Sievi	Ei	Ei	Ei
Siikajoki	Suunnitteilla	Kyllä	Ei
Siilinjärvi	Ei	Kyllä	Kyllä
Simo	Kyllä	Ei	Ei
Sipoo	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Siuntio	Ei	Ei	Kyllä
Soini	Ei	Ei	Ei
Somero	Kyllä	Ei	Ei
Sonkajärvi	Kyllä	Ei	Ei
Sulkava	Kyllä	Ei	Ei
Suomussalmi	Ei	Ei	Ei
Suonenjoki	Ei	Ei	Kyllä
Sysmä	Ei	Ei	Ei
Säkylä	Ei	Ei	Ei
Taipalsaari	Ei	Kyllä	Kyllä
Taivassalo	Ei	Ei	Ei
Tampere	Ei	Kyllä	Kyllä
Tervola	Kyllä	Ei	Kyllä
Teuva	Ei	Ei	Ei
Tohmajärvi	Ei	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Toholampi	Ei	Ei	Ei
Tornio	Ei	Ei	Kyllä
Turku	Ei	Kyllä	Kyllä
Tuusniemi	Ei	Ei	Ei
Tyrnävä	Ei	Kyllä	Kyllä
Urdala	Ei	Ei	Ei
Utajärvi	Kyllä	Ei	Ei
Uusikaarlepyy	Ei	Ei	Ei
Vaasa	Ei	Ei	Kyllä
Valkeakoski	Ei	Kyllä	Kyllä
Vantaa	Ei	Kyllä	Kyllä
Vehmaa	Ei	Kyllä	Kyllä
Vesanto	Ei	Ei	Ei
Veteli	Ei	Ei	Ei
Vieremä	Ei	Ei	Ei
Vihti	Ei	Kyllä	Kyllä
Viitasaari	Kyllä	Ei	Ei
Vimpeli	Ei	Ei	Ei
Virolahti	Ei	Ei	EiSuunnitteilla
Vöyri	Ei	Ei	Ei
Ylitornio	Kyllä	Ei	Ei
Ylöjärvi	Ei	Kyllä	Kyllä
Ähtäri	Ei	Ei	Ei
Äänekoski	Ei	Ei	Kyllä

Liite 2: Kyselylomake

Kysely kunnille varhaiskasvatuksesta 2026

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Arvoisa vastaanottaja,

Kysely koskee varhaiskasvatuksen palveluseteleitä, lasten koti- ja yksityisen hoidon kuntalisiä sekä asiakasmaksuperiaatteita.

Lasten koti- ja yksityisen hoidon kuntalisen sekä palvelusetelitoiminnan tiedot koskevat nykytilannetta ja taloustietojen osalta vuoden 2025 tietoja. Asiaksmaksuihin liittyvillä kysymyksillä kartoitetaan kunnan nykykäytäntöä.

Kuntaliitto on säännöllisesti kartoittanut varhaiskasvatukseen liittyviä kuntalisiä sekä palvelusetelitoiminnan tilaa kunnissa. Kartoitamme nyt jo viidettä kertaa, millaisia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin liittyviä malleja kunnissa on käytössä.

Toivomme, että teillä on mahdollisuus vastata kyselyyn, sillä näitä tietoja emme saa kuntakohtaisesti muutoin selvitettyä. Teemme tuloksista yhteenvedon Kuntaliiton www-sivuille. Yhteenvedo sisältää kuntakohtaisia tietoja, jotka ovat muutoinkin julkisia.

Kyselyyn vastataan sähköisen linkin kautta avautuvalla lomakkeella. Kyselylinkki lähetetään kunnassa **varhaiskasvatuksesta vastaavalle johtavalle viranhaltijalle**. Voit täyttää lomakkeen itse tai lähettää sen toiselle henkilölle vastattavaksi, kuitenkin niin että **yksi vastaus/kunta**. Mikäli kunta on mukana useamman kunnan yhteisessä isäntäkuntamallissa tai kuntayhtymä vastaa ao. palveluista, pyydämme myös näiltä kuntakohtaisia tietoja. Ennen vastauksen lähettämistä kannattaa se kopioida ja tallentaa vastaus itselle.

Pyydämme vastaamaan 17.5.2026 mennessä.

Voit tarvittaessa keskeyttää vastaamisen ja jatkaa myöhemmin kunkin sivun lopusta löytyvän 'Tallenna ja jatka myöhemmin' -painikkeen avulla (**huom.** muista silloin seurata avautuvia ohjeita ja ottaa talteen uusi, erillinen linkki, jota kautta vastaamisen jatkaminen onnistuu).

Lisätietoja kyselystä antaa:

Jarkko Lahtinen

kehittämispäällikkö

jarkko.lahtinen@kuntaliitto.fi

09 771 2714

1. Vastaajan kunta *

(lista kunnista)

2. Kyselyyn vastaavan yhteystiedot

Henkilötietoja käsitellään oheisen [tietosuojaselosteen](#) mukaisesti.

Vastaajan nimi

Vastaajan nimike organisaatiossa

Sähköposti

Puhelinnumero

A. Kotihoidon tuen kuntalisät

3. Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?

Valitse yksi vastausvaihtoehto

- Kyllä
- Ei
- Suunnitteilla

4. Maksetaanko kuntalisä?

Valitse yksi vastausvaihtoehto

- Kelan toimesta
- Kunta itse
- Osin itse ja osin kunnan toimesta, miltä osin itse?

5. Mikäli kunta maksaa kotihoidon tuen kuntalisää, millaisia vaikutuksia kuntalisällä on ollut kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto

- Lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa myöhemmin
- Vähentänyt alle 3 -vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen tarvetta

- Mahdollistanut perheille osallistumisen avoimen varhaiskasvatuksen palveluihin
- Vuorohoidon tarve vähentynyt
- Muuta, mitä? _____
- Ei vaikutuksia
- Ei osaa sanoa

6. Onko kunnassanne asetettu erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

- Kyllä
- Ei

7. Millaisia ehtoja kunnassanne on asetettu kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto

- Oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk): Vähimmäisaika kuukausina: _____
- Vanhempi hoitaa lasta
- Perheen kaikki lapset hoidetaan kotona
- Perheessä vähintään 2 lasta
- Vanhempi jää pois vakituisesta työstä
- Vanhempi keskeyttää opiskelun
- Kuntalisä maksetaan vain täysistä kuukausista
- Maksetaan vain perheen nuorimmasta lapsesta
- Jokin muu ehto, mikä? _____

Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus euroa/lapsi

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias. Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

8. Minkä suuruisia kuntalisiä maksetaan eri-ikäisille? (ilmoita euroa/lapsi lukuina)

Euroa/alle 1-vuotias _____

Euroa/alle 2-vuotias _____

Euroa/alle 3-vuotias _____

Sisaruslisä (ilmoita vain, jos tukea maksetaan yli 3-vuotiaalle) _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi _____

9. Mahdolliset lisätiedot kotihoidon tuen kuntalisään liittyen

B. Yksityisen hoidon tuen kuntalisä (Kunnan mahdollinen palveluraha tmv. sisältyy tähän osioon.)

10. Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?

Valitse yksi vastausvaihtoehto

- Kyllä
- Ei
- Suunnitteilla
- Käytämme palvelurahaa tmv.

11. Maksatetaanko yksityisen hoidon tuen kuntalisä:

Valitse yksi vastausvaihtoehto

- Kelan toimesta
- Kunta itse
- Osittain Kelan toimesta ja osin itse, miltä osin itse _____

12. Mikäli kunta maksaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, millaisia vaikutuksia kuntalisällä on ollut kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto

- Varhaiskasvatuksen valinnanmahdollisuuksien lisääntyminen
- Perhepäivähoidon tarjonnan lisääntyminen
- Mahdollistanut valinnanvapautta
- Mahdollistanut hoitajan palkkaamisen kotiin
- Muuta, mitä? _____
- Ei vaikutusta

En osaa sanoa

13. Onko kunnassanne asetettu erityisiä ehtoja yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Kyllä

Ei

14. Millaisia ehtoja kunnassanne on asetettu yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto

Oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk). Vähimmäisaika kuukausina: _____

Vanhempi on työssä tai opiskelee

Hoito on kokopäiväistä (yli 5h)

Perheessä vähintään 2 lasta

Kuntalisä maksetaan vain täysistä kuukausista

Jokin muu ehto, mikä? _____

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5h/päivä) palvelusta.

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias.

Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

15. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa, euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (Yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias _____

Euroa/alle 2-vuotias _____

Euroa/alle 3-vuotias _____

Euroa/yli 3-vuotias _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi _____

16. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa, euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias _____

Euroa/alle 2-vuotias _____

Euroa/alle 3-vuotias _____

Euroa/yli 3-vuotias _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi _____

17. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa, euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias _____

Euroa/alle 2-vuotias _____

Euroa/alle 3-vuotias _____

Euroa/yli 3-vuotias _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi _____

18. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa, euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias _____

Euroa/alle 2-vuotias _____

Euroa/alle 3-vuotias _____

Euroa/yli 3-vuotias _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi _____

19. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa, euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (yli 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias _____

Euroa/alle 2-vuotias _____

Euroa/alle 3-vuotias _____

Euroa/yli 3-vuotias _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi _____

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi _____

20. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoitossa, euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

21. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus, kun hoitaja perheen kotona (perheen palkkaamana), euroa/lapsi?

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

22. Kuinka monta lasta oli yksityisen hoidon tuen piirissä vuonna 2025 (31.12.)?

Yksityisen hoidon tuen piirissä yhteensä

Yhteensä

Joista alle 3-vuotiaat

Päiväkodeissa

Yhteensä

Joista alle 3-vuotiaat

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoitossa

Yhteensä

Joista alle 3-vuotiaat

Hoitaja perheen kotona (perheen palkkaamana)

Yhteensä _____

Joista alle 3-vuotiaat _____

23. Kenen toimesta kunnassanne tehdään tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätökset yksityisen hoidon tuen päiväkotia ja perhepäivähoitotoiminnassa?

- Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja
- Aluepäällikkö tai vastaava
- Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- Muu viranhaltija - nimike: _____

24. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus tehostetun tuen osalta.

- Tuen tarpeisten lasten osalta ei lisämaksatusta
- Kuntalisän tuen lisäkerroin _____
- Pienin kerroin _____
- Suurin kerroin _____
- Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä? _____

25. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus erityisen tuen osalta.

- Tuen tarpeisten lasten osalta ei lisämaksatusta
- Kuntalisän tuen lisäkerroin _____
- Pienin kerroin _____
- Suurin kerroin _____
- Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä? _____

26. Kuvaile lyhyesti yksityisen hoidon tuen lapsikohtaisia kuntalisäkäytäntöjä erityisen ja tehostetun tuen osalta?

27. Mahdolliset lisätiedot yksityisen hoidon tuen kuntalisään liittyen:

C. Varhaiskasvatuksen palveluseteli

28. Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

- Päiväkotitoiminnassa
- Perhepäivähoidossa
- Ei palveluseteliä
- Suunnitteilla

29. Onko palveluseteli tulosidonnainen vai kiinteähintainen kaikille?

Valitse yksi vastausvaihtoehto.

- Tulosidonnainen
- Kiinteähintainen (saman arvoinen) kaikille
- Joku muu, mikä _____

30. Mikäli kunnassanne on käytössä varhaiskasvatuksen kiinteähintainen palveluseteli, mikä on sen arvo

Mikäli hintoja ei ole eritelty, niin ilmoittakaa jokaiseen kohtaan sama arvo.

- ... **yli** 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta (yli 5h) palvelusta? **Päiväkotitoiminta**, euroa _____
- ... **yli** 3-vuotiaan lapsen osa-aikaisesta (enintään 5h) palvelusta? **Päiväkotitoiminta**, euroa _____
- ... **alle** 3-vuotiaan varhaiskasvatuksesta? **Päiväkotitoiminta**, euroa _____
- ... **yli** 3-vuotiaan lapsen perhepäivähoidossa? Euroa _____
- ... **alle** 3-vuotiaan lapsen perhepäivähoidossa? Euroa _____

31. Mikäli kunnassanne on käytössä varhaiskasvatuksen tulosidonnainen palveluseteli, mikä sen arvo voi vähintään tai enintään olla (ilman mahdollisia lisäkertoimia)?

Vähintään, euroa

Päiväkotitoiminta

Perhepäivähoito

Enintään, euroa

Päiväkotitoiminta

Perhepäivähoito

32. Mikäli palvelusetelin arvo on hinnoiteltu lapsen iän mukaan, mikä on setelin "kerroin"?

Alle 3-vuotiaiden kerroin

Päiväkotitoiminta

Perhepäivähoito

Yli 3-vuotiaiden kerroin

Päiväkotitoiminta

Perhepäivähoito

Osapäivähoidon kerroin

Päiväkotitoiminta

Perhepäivähoito

33. Lapsien määrä palvelusetelitoiminnassa 2025:

Ilmoita palvelusetelitoiminnassa olleiden lasten määrä 31.12.2025.

Palvelusetelitoiminnan piirissä yhteensä

Lapsien määrä

joista alle 3-vuotiaita

Päiväkodeissa

Lapsien määrä _____

joista alle 3-vuotiaita _____

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa

Lapsien määrä _____

joista alle 3-vuotiaita _____

34. Onko palvelusetelin sääntökirja tai vastaava tehty?

Valitse yksi vastausvaihtoehto.

- Kyllä
- Ei
- Suunnitteilla

35. Mitä vaatimuksia varhaiskasvatuksen palveluseteliin liittyvässä sääntökirjassanne on mainittu tiloista, henkilöstöstä, varhaiskasvatuksen toteuttamisesta, poikkeusolosuhteista ja kustannuksista?

Tilat:

- Asetettu tilojen suhteen erityisvaatimuksia
- Ei erityisvaatimuksia tilojen suhteen
- Muuta mainittavaa: _____

Henkilöstö:

- Mitoitukseen liittyviä vaatimuksia
- Henkilöstön määrään liittyviä vaatimuksia
- Vaatimus erityisopettajan palveluista
- Palvelun tuottajan tai toimipisteen vastuuhenkilön tavoitettavuuden osalta vaatimuksia
- Täydennyskoulutusvaatimuksia
- Muuta, mitä? _____

Varhaiskasvatuksen toteuttaminen:

- Velvoite noudattaa kunnan paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa
- Yhdenvertaisuusvaateita
- Aukioloaikoihin liittyviä määräyksiä
- Vaatimus nettisivuista
- Muuta varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja varhaiskasvatustakia vaativampia velvoitteita: _____

Poikkeusolosuhteet

- Määritelty poikkeusolosuhteiden yleiset toimintatavat
- Palvelusetelin maksatusperiaatteet erilaisissa poikkeusolosuhteissa

Kustannukset:

- Määritelty nk. hintakatto
- Määritelty milloin palvelusetelin maksaminen lopetetaan, mikäli lapsi ei käytä palvelua
- 30 vrk jälkeen maksatus lopetetaan
- 60 vrk jälkeen maksatus lopetetaan
- Muu aika: _____
- Muita toimintakustannuksiin liittyviä vaatimuksia, mitä: _____
- Muuta mainittavaa: _____

36. Varhaiskasvatuksen palvelusetelilain mukaan setelin arvoa tulee tarkistaa säännöllisesti. Kunta voi itse päättää i tarkemman tarkasteluvälin ja -tavan. Miten kunnassanne on päätetty tarkistaa palvelusetelin arvoa?

- Vuosittain
- Joka toinen vuosi
- Muu tarkasteluväli, mikä? _____
- Asiasta ei päätetty

37. Palvelusetelin arvon tarkistaminen perustuu:

- indeksiin, mitä indeksiä käytetään?
- kunnan omaan arvioon
- suhteutuu kunnan oman varhaiskasvatuksen kustannuksiin
- muu tapa, mikä? _____

38. Kuinka monta varhaiskasvatusta toteuttavaa yksityistä toimijaa kunnassanne on hyväksytty palvelusetelitoiminnan piiriin?

Päiväkotitoiminta _____

Ryhmäperhepäivähoito _____

Perhepäivähoito _____

39. Onko palvelusetelillä ollut vaikutusta varhaiskasvatuksen kysyntään?

- Ei vaikutusta
- En osaa sanoa

KYLLÄ, millaista vaikutusta?

- Vähentänyt palveluntarvetta kunnan omassa toiminnassa
- Lisännyt eri varhaiskasvatuksen vaihtoehtojen tarjontaa
- Mahdollistanut perheille saada palvelua toisen kunnan alueelta
- Vähensi investointitarvetta päiväkotirakentamisen
- Helpottanut kunnan varhaiskasvatuksen paikkatilannetta
- Muuta, mitä? _____

40. Kenen toimesta kunnassanne tehdään tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätökset palvelusetelitoiminnan osalta?

- Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja
- Aluepäällikkö tai vastaava
- Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- Muu viranhaltija - nimike: _____

41. Palvelusetelin suuruus erityisen tuen osalta:

- Tuen tarpeisten lasten osalta ei lisämaksatusta
- Asiasta ei vielä päätöstä
- Erityisen tuen lisäkerroin
- Pienin kerroin _____
- Suurin kerroin _____
- Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä? _____

42. Kuvaile lyhyesti palvelusetelin erityisen tuen lisäkertoimia?

43. Palvelusetelin suuruus tehostetun tuen osalta:

- Tuen tarpeisten lasten osalta ei lisämaksatusta
- Asiasta ei vielä päätöstä

- Tehostetun tuen lisäkerroin
- Pienin kerroin
- Suurin kerroin
- Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä?

44. Kuvaile lyhyesti palvelusetelin tehostetun tuen lisäkertoimia?

45. Muita kommentteja tai huomioita palvelusetelin osalta?

Yksityisen toiminnan osuus

46. Onko kunnassanne asetettu tavoitetta yksityisen toiminnan osuudesta?

Kyllä, osuus (%):

Ei tarkempaa määrittelyä

47. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus (%) kunnan varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 31.12.2025 tilanteessa:

Osuus (%):

D. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksukäytännöt

48. Peritäänkö kunnassanne varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

- Kyllä, varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisin periaattein täysimääräisesti
- Osittain, tietyn tuntimäärän jälkeen maksu (esim. 20 h maksutonta)
- Alle 3 -vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton
- 3-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton
- 4-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton
- 5-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton
- Ei peritä mitään osin** varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja
- Maksuttomuudesta päätetty, ei peritä maksuja alkaen: _____

49. Mihin kuntanne asiakasmaksuperiaatteet perustuvat?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

- Hoitopäiviin (esim. 10 pv/kk, 15 pv/kk jne.)
- Kuukausittaisiin tunteihin (esim. 1-100h/kk, 101-120h/kk jne)
- Viikkotunteihin (esim. 20h/vko, 20-35h/vko, yli 35h/vko jne.)
- Päivittäisiin tunteihin (esim. alle 5h/pv, 5-7h/pv, yli 7h/pv)

50. Kunnassa seurataan lasten päivittäistä varhaiskasvatuksen käyttöä?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto

- Mobiililaitteella
- Kiinteä kellokorttilaite, tägi tms.
- Manuaalasti kirjaamalla
- Muu tapa - mikä? _____

51. Sovellatko asiakasmaksulain 10 §:n 2. mom. sakkomaksumahdollisuutta?

- Kyllä. Kerro lyhyesti toimintatavasta: _____
- Ei

52. Millaisia asiakasmaksulakia laajempia maksuhyvityksiä kunnassanne on käytössä?

Valitse yksi tai useampi vastausvaihtoehto.

- Hyvitykset kesä, heinä ja elokuun poissaoloista
- Maksuhyvitykset koulujen syys- ja talvi loma-aikojen poissaolojen yhteydessä
- Hyvityksiä muista perheen omavalintaisista loma-ajoista

- Viikoittaisiin vapaapäiviin perustuvia hyvityksiä
- Perhepäivähoitajan poissaolo, ei varahoidon tarvetta
- Päiväkoti kiinni kunnan toimesta (esim. kehittämisspäivä), ei varahoidon tarvetta
- Muuta, mitä? _____

53. Arvio vuoden 2026 asiakasmaksutuotoista talousarvioin perusteella?

Euroa: _____

54. Suunnitellaanko kunnassanne maksutonta varhaiskasvatusta?

Valitse yksi vastausvaihtoehto.

- Kyllä, kokonaan maksutonta
- Kyllä, osittain maksutonta
- Ei suunnitelmia

55. Kuinka suurelta osalta (%) varhaiskasvatuksen asiakkaista peritään enimmäismaksu tai ei lainkaan maksua perheen tulojen perusteella?

Ilmoita %-osuutena kunnan varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Varhaiskasvatus on tulojen perusteella maksuton: _____

Enimmäismaksu peritään: _____

56. Muita terveisiä Kuntaliitolle:
